

REGIÆ CATHOL. MA^{te}. PRIVATA LEGE
BRUXELLIS ANNO D. CLO. ID. LXX.
SEPT. ID. MARTII LATA ET FIRMATA
I. DE LANGHE SVB GRAVI MVLCTA
CAVETVR, NE QVIS, CITRA CHRIS-
TOPH. PLANTINI PROTOTYPOGR.
REGII VOLVNTATEM, HÆC SALVTIS
HVMANÆ MONVMENTA, &C. PROX.
SEXENNIO VLLO MODO IMITETVR,
IMPRIMAT, VEL QVOVIS MODO
DISTRAHAT.

ELIENSTEDT
1811

CHRISTOPHORVS PLANTI-
NVS LECTORI S.

CVM omnes cogitationes, stu-
dium, operam, atq. adeo quid-
quid in nobis est, cādide Lector,
ad Typographiam, quæ ceteras
artes sua præstantia illustrat, iamdiu contule-
rimus, nihil nobis charius certè, aut antiquius
est, quàm ut bonarum literarum, ac potissi-
mum sacrosanctæ Theologiæ studia omni ex
parte promoueamus, ac piis, iisdemque multi-
plici disciplinarum genere ornatis viris, cōti-
nuo labore, ac industria (quantulacunque ea
est) pro viribus cōsulamus. Neq. verò in præ-
benda studiosis hominibus materia, & copio-
sa gratissimorū studiorū supellectile, adeo to-
ti sumus, quin nonnulla etiam oblectamenta
grauibus intermixta studiis, lectoribus sub-
inde proponamus. Hoc enim inter cetera nobis
semper fuit propositum, ut seriis studiis, &
continuis laboribus defatigatos, iucunda ali-
qua, neque ea tamen inani occupatione inter-
dum detineremus. hoc itaque consilio adducti
præstātissimos ac probatissimos quosq. Poë-
tas, tum veteres, tum recentiores: nonnulla

A 2 etiam

etiam alia, in omni ferè artium (quarum professoribus nos satis esse facturos existimauimus) ac scientiarum genere opuscula, typis, quoad fieri potuit, elegantibus, excudimus. Cum verò inter ceteras artes, quas diuina munificètia hominibus elargita est, pictura ea sit, quæ tum utilitatis, tum delectationis non infimas partes suo iure quodammodo sibi vendicet, quippe quæ res omnes, quæ quidem in hac rerum vniuersitate conspiciuntur, ita representet, atque ita oculos teneat, ut ea tanquam viue rerum imagines imperitos etiam ipsos res gestas luculenter edoceant, ipsumque animum moueant, atq. adeò aliàs lecta, quarumque memoria exciderat, sui inspectione in mentem reuocent, ut hac potissimum de causa non paruum hæc ars cū typographica nostra affinitatem habere videatur: Instituti nostri esse existimauimus Ariæ Montani publicæ utilitatis studiosissimi, ac de bonis literis, & disciplinis optimè meriti, Architecturæ etiam peritissimi (cui enim nisi ingeniosissimo huic viro, tabularum, quas in hoc opere artificiosè calatas conspicias, admirabilem structurâ acceptam referamus?) fecundissimū, & quouis

uis doctrinæ genere refertissimū opus, id est, vnam & septuaginta odas, quibus ille felici quadam ingenij dexteritate, carminis elegantia, & grauitate maximum, & admirabile omnino salutis nostræ mysterium iam inde ab ipso primi parentis lapsu ad Euangelistas usque profecutus est, adhibitis ad eam rem exercitatissimis pictoribus, & tabellarū, quibus sacra historia aptissimè representantur, calatoribus, summis laboribus, ac sumptibus, quibus profectò, hac potissimum in parte, ut videre est, non pepercimus, quæ potuimus industria, typis nostris excudere: idq. ita elaboratum & omnibus suis partibus absolutum tibi tandem exhibere. Quæ quidem in re si nostros labores tibi gratos esse comperiemus, longè maiora, Deo dante, tum ab ipso Auctore, tum etiam à nobis posthac in communem studiosorum utilitatem, cui nos totos nostraque omnia dedicauimus, continuò prodibūt. Vale, & nostrum hunc laborem æqui consule. Antuerpiæ Calend. Maij, Anno à Virginis partu, M. D. LXXI.

CHRI-

CHRISTO LIBERA-
TORI S.

CHRISTE, tuas laudes, tua magna negotia, parui
Aggredimur breuibus dicere carminibus.
Ponimus exiguis memoranda exempla tabellis,
Consilium & summi per tua gesta patris.
Dum reficit pictura oculos, dū carmina mentē,
Te placidum nostris infere pectoribus.
Tunc dabitur miranda animis arcana videre,
Creditaq; humanam vincere sorte vicem.
Tunc animis fidibusq; nouis, meliora feremus
Carmina, de donis munera nata tuis.

In tabulam Mosis Prophetæ.

ODE SAPPHICA II.

CLARA Lenitum sibi, Deo nec
Non viris charum caput, ac puellis,
Quem ferox Nilus puerum innocentem
Sustulit amne:
Si quid angusto celebrare versu
Possumus magnum, tibi nostra mixta
Vox ferat Moses fidibus dicati
Carminis hymnum.
Te repromisse proprium salutis
Indicem, ingratus fugat in remotas
Proditor gentes, generum sed hospes
Nobilis optat.
Redditus tandem populo tuorum
Nuncius magni superum parentis,
Rector afflicti & generis minister,
Nosceris idem.
Præpotens herbis magicoq; cantu
Thana mentitas simulare formas,
Mox tibi veris agitata monstris
Victaq; gessit.
Impiger ductor populi timentis,
Pectora ut verbis recreas disertis;
Ipse, que nunquam metuis, pericla
Vincere monstras.
Numinis pura placitura menti
Iura, qua gentes metuuntque reges,
Certus interpret capis, obstupendo
Clarus honore.

VERÆ

VERÆ SAPIENTIÆ RVDIMENTA.

Dux hominū interpretq; Dei mitissime Moses
Omnia qui primus tempora ponis, aue.

FIDELI MINISTRO POS.
A S

In

In tabulam præuaricationis parentum.

ODE TRICOLOS TETRASTRO-
PHOS. III.

EHÆV laborum pondera maxima,
Mortale quondam queis premitur genus,
Inuexit orbi tunc recenti
Femineæ lenitatis error.
Postquàm parentum, plura petentium
Quàm vox benigni præbuerat Dei;
Attendit infausi draconis
Credulitas male suada verbis:
Ardor negatæ dum sapientiæ,
Summiq; certans ambitio loci
Angustiores dat videri
Diuitias, cumulumq; celat.
Pellexit arbor rarâque frondium
Prospecta, ramus forma micantibus,
Fatale ut auderent scelesto
Dente (nefas) temerare malum.
Conceptus egro pectore conscius
Succus, patenteis mox reserat vias,
Qua culpa lethi sua mater,
Visceribusque, animisq; regnet.
Hoc fonte rixæ, dissidia & furor,
Pugne, rapine, seuâque criminum
Turba & dolores in nepotum
Dedecus exitiumque manant.

AMBI-

AMBITIO ERVMNOSA.

Principium errorisq; mali, miseræq; ruinae.
Est præceptori credere nolle Deo.

P. B. 401

FRAVDIS EXPOLIATRICES MONVM.

In

In tabulam Serpentis à Deo maledicti.

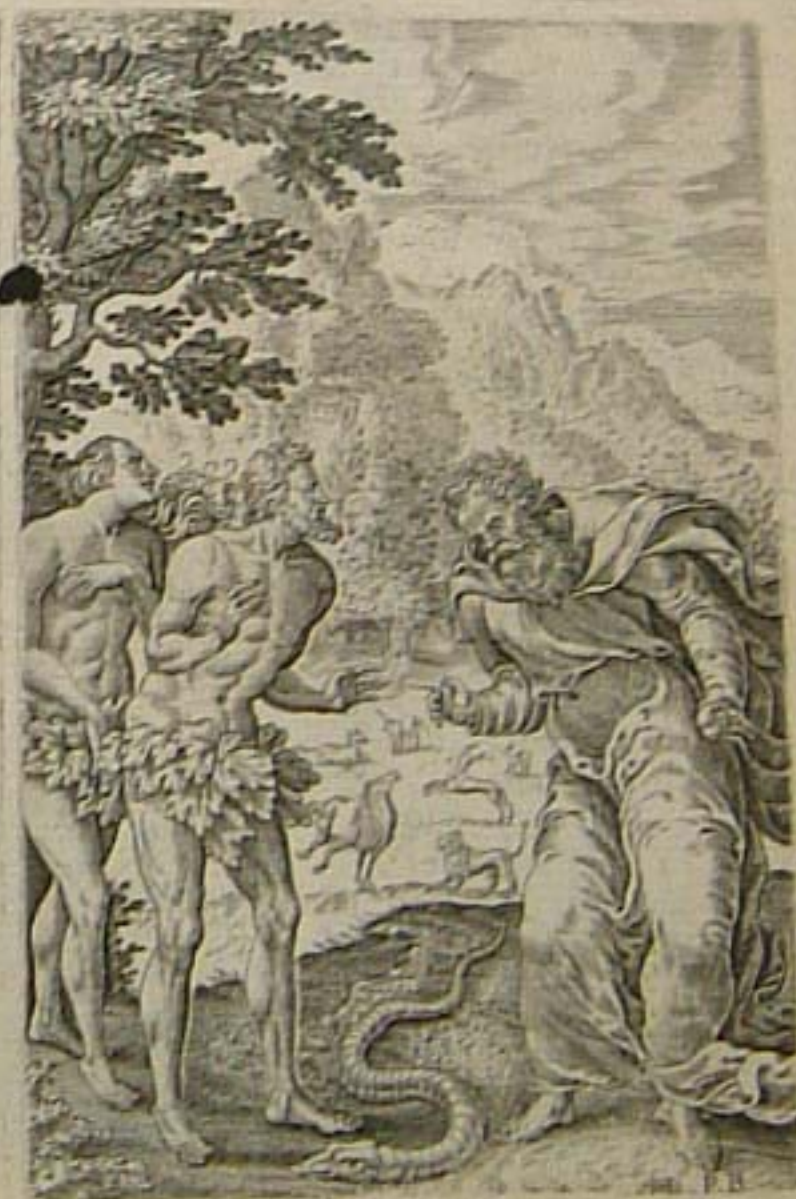
ODE DISCOLOS TETRASTRO-
PHOS. IIII.

VICTOR dum, patribus perpetuo iugo
Depressus, celebras gaudia Lucifer;
Præclara & repetit cum grege perfido
Palme præmia nobilis:
Duci fata suis audit absõa
Inceptis stabili consilio Dei:
Cristatumque gemens pulvere verticem
Squamosus posuit Draco.
Nam cur tu invidiæ fraudibus insolens
Virtutis referas vel sapientiæ
Laudem? colloquio quod superes nimis
Vano, semineum caput?
Iam te sollicitum terribiles metus,
Expers lætitiæ & suspicio manet:
Quæ semper pauido pectore sentias,
Nec vitare queas ferus.
Quin de feminea stirpe, tenerimus
Nascetur valido robore surculus:
Istud comminuat qui cerebrum citò,
Huic dum tu insidias paras.
Exercere malis ingenium dolis,
Et rumpi invidia, perpetuum tibi,
Torquerique animo; quod proprius male
Demens consiliis cadat.
Dein victus granibus guttura vinculis,
Æternæq; caput supplicio dabis,
Et commenta fremens stultitiæ tuæ
Flammis vindicibus lues.

CON-

CONSILIUM ABSCONDITUM.

Ingeniis hominum cunctis reperire negatum
Surgit opus, magno propositum Artifici.

MISERICORDIÆ ASSERTRICI. 8.

In

In tabulam Noë sacrificantis.

ODE SAPPHICA. V.

SOL ubi calo faciem sereno
Purior ostendit, decus atque rebus
Redditum est, quales variata formas
Terra tenebat:

(Nuper heu noxis hominum per omnes
Ambitus Luna, penitus negata his
Visibus vita & pelago innatanti
Cedere iussa.)

Tunc senex, auctor sobolis futura,
Cespite instratas pia thura ad aras
Admouet, iungens precibus probanda
Dona superstes.

Annuit votis Deus, ac benigna
Voce, sint, dixit, renouata certis
Cursum, iustos habitura mundi
Tempora fines.

Iam semel vastis periisse in undis
Secla brutorum sobolemque Adami,
Sint satis; posthac potiora tecum
Fœdera iungam.

FOEDVS INSTAVRATVM.

Fraude hominū Deus offensus cū cōcipit iras,
Consilij clemens est memor vsque sui.

MISERICORDIÆ PROSPECTRICI. 5.
In

In tabulam peregrinationis Abrahæ.

ODE DICOLOS DISTROPHOS
AD FIDEM VI.

QVEM tu dina fides virum
Vinentem solido pectore finxeris;
Vulgo & sepositum leui,
Arcani imbueris muneribus tui;
Illum non labor improbus,
Ignotus loci suspicio tremens,
Aut urbis memorem sue,
Laudantemue soli commoda cogniti,
Terret, quo minus arduas
Iussus voce Dei perficiat vias.
Quamquam incerta quies loci
Non usquam stabilem contineat domum,
Iamq; exusta caloribus,
Iam concreta pigra frigoribus niuis
Ostendet regio metum:
Non sylve indomitis horribiles feris,
Non praeceps fluminis fragor,
Non obiecta hominum turba nocentium
Frangit propositum graue,
Quin metam teneat victor amabilem.
O virtutibus integris
Dux certa, & superum viribus emula,
O quæ corpore languidis
Robur sufficere & vim potes integram;
Tu insperata parentibus
Effæto senio pignora prospicis;
Tu montes trahere, & maris
Fluctus discicere, & flumina rupibus
Insuetas nona per vias
Deriuare potes; nam bonus omnia
Regnator superum tuis
Et sese voluit tradere nutibus.

OBEIENTIA CONSTANS.

Ille sapit, qui diuitias patriamq; genusq;
Qui decus in solo numine proposuit.

FIDEI DVCI SAC.

B

IR

In tabulam tētionis Abrahæ.

ODE DICOLOS TETRASTROPHOS. VII

SPECTATVM innumera antè periculis
Vinacis fidei robur, in ultimos
Incurfus stabilis sustinet Abraham,
Æternūque meret decus.

Incensus studiis, & docilis sequi
Quicquid vel inbeat vel votet arbiter,
Calorum bonus & calicolum sator
Cui se subdiderat pium.

Exhausti senij pignora dulcia
Concessa, ac sobolis semina postera,
Flammis ut properet tradere mysticis,
Præsens voce monet Deus.

Illum non inuenis vultus amabilis,
Hostis qui gladium sisteret, ac manus;
Nec virtus variis unica seculis
Turbat, nec pietas patrem:

Orbanda aut gemitus coniugis, & gravi
Questu perpetuo difficiles dies,
Aut immensus amor continet editi
Nati non solitis modis.

Promissam sobolem iussa negantia, &
Pugnans pollicitis consilium nouum
Non sistit debium, nec facit exitus
Spem deponere prosperi.

Namque immota fides, cum semel haerit
Deuoto pectus pectore, sustinet
Quicquid vel superum, vel genus inferum
Vel tentare parat Deus.

FIDEI

FIDEI TESTIMONIUM.

Nil nisi quod dixit Dñs sapere, hoc sapiētum est,
Et nusquam visum fallere consilium.

DEO EXAMINATORI. S.

B 2

16

ODE DICOLOS DISTROPHOS. VIII.

Quæ patribus firmata olim sunt fœdera primis,
 Nemq; capta ab orbis ante terminis,
 Et quæ prima hominum, quæq; altera credidit ætas,
 Rursus sed usque pervolvita imagine:
 Hæc eadem iam clara magis, monstrataq; cernit
 Sui Iacobus expedita tempore.
 Qui dum humilis, fugiensq; minas fratrisq; furoris,
 Deum vocaret, inq; vota posceret,
 Et placida iam membra daret recreanda sopori,
 Labore pressa, mente sed vigil magis:
 En certus deciliq; poli manifesta videbat
 Patenti ampla permicere limina;
 Immixtamq; sile scalam, qua vertice summo,
 Poli tonantis alta templa vinceret;
 Multifidq; gradu, terris deduceret imis
 Ad usque tecta fulgidi orbis aurea.
 Illic supremam sedem, pater ipse benignè
 Fœdens, tenebat efficace numine,
 Quo vultu solusq; ignes, hyemesq; nivales,
 Et impotentis impetum maris regit.
 Hæc iter ad superos dedit, certamq; patere
 Viam perennis usque ad intima aetheris.
 Jamq; oblata hominum generi commercia divum
 Videns, fatetur atque adorat excitus.
 Cernit enim aligeros, non agmina rara, ministros
 Identidem altos ferre per gradus pedem:
 Inde hominum terras invisere, rursus & isthinc
 Tonantis alta commicere limina.
 Tunc paues agnoscitq; domum portamq; supernam.
 Opus sed astra quod pererrat ultima,
 Quodq; premens terras, praterholat athera in æthum.
 Vocare carmen & referre sit nefas.

Cui tanto genus humanum dignetur honore
 Dicere, non nisi qui perficere ipse potest.

DEI PHILANTHROPIÆ. S.

In testamentum Israëlitis.

ODE TRICOLOS TETRASTROPHOS.

VICINA letho prouida mens senis,
Et iussa patrum tendere ad inferas
Sedes priores, quas ferent
Spes patriam recoleus supernam:
Et iam secundo proxima lumini,
Soluenda pressi & corporis artubus,
Celsis promissis adhaerens,
Certa boni memor & futuri,
Dilecta proles pignora postera
Bis sena certius nomina conuocat,
Speraret unde & comparandam
Sideribus sobolis cateruam.
His tum vaganti ac hospitibus domo,
Certi nec usquam compositibus soli,
Speranda venturos in annos
Acta canit, numeratq; sortes:
Et regna, regum & munera, diuites
Promittit vrbes, & spolia, atque opes:
Gentes, & extinctos tyrannos,
Numinis auxilio potentis.
Mores nepotum, cunctaq; ab ordine
Spectanda rerum sacula differit;
Seruanda precepta & secundis
Temporibus dubiisq; dictat.
Responsa magni mystica consili,
Plenumq; priscis pollicitis opus,
Sermone qua aeternam latenti
Mentibus insinuant salutem.
Ille & sepulchri funera debita
Optabat, agris in Iebusum sibi,
Mansurus electos nepotes
Sede piis patribus notata.

FIDES

FIDES MORTI INSUPERABILIS.

Constituit rerum certos ex ordine fines,
Vatibus & tradit secla notanda Deus.

DEO DOCTORI SAPIENTI S.

B 4

In

In tabulam Moſis expoſiti.

ODE SAPPHICA. X.

NULLA viſ terris, licet uſque denſo
Fulta conatu, valet imperantis
Nūminis certam variare mentem,
Conſiliūmue.

Nam ſimul iunctis opibus, manuq;
Stulta mens tentat temerare ſanctos,
Neſcit, ac celi tamen euehēdos
Suſcipit orſus.

Quiq; deduci monitis ſupernis
(Qua iuuant puras recreantq; mentes)
Abnuat, ſumptis, equis ut, capistris
Voluitur amens;

Ne queat ſacros retinere curſus.
Impi quondam ſoboles Chameſi,
Nempe dilectam ſuperis parabat
Perdere gentem.

Quodq; plantarat Deus ipſe cultor
Germen augenda pietatis, vndis
Dannat, & monſtris ſuiſq; tyrannus
Deſtinat atrox.

Sed neſas horret ſubiſſe Nihus,
Audit ut ſlentis pueri querelam,
Quem dat arcana Deus adminiſtrum
Eſſe ſalutis.

Ipſe & inſontis vigil amnis vndaſ
Contrahit, parcens properare, & acres
Continent morſus liquido adnatantes
Flumine piſces.

Denique ininiſte populator aula
Qui ſit & vindex generi, nocentis
Regis ingrato gremio ſonetur,
Creſcit & ignis.

TYRAN-

TYRANNVS MISERICORDIÆ CONCED.

Casibus in duris rerum, ſpes certa ſalutis
Expectare, bonus quid velit ipſe Deus.

PROVIDENTIAE VICTRICI. S.

B 5

In

In tabulam Moſis, populi ſalutem meditantis.
ODE TRICOLOS TETRASTROPHOS XI.

OLIM capite iam nimum diu
Et mente Moſes, robore & integro
Non vana ſperanda ſalutis
Signa ſuo generi adſerebat:
Quamquam educatus molliter anlico
Faſtu valeret delitiis ſui,
Et verba concepti ſuavis
Vendere, compoſitumq; ſuum.
Non ullus amplius doctior artibus
Certisq; belli conſiliis prior,
Æquanda comparare poſſet
Nomina principibus ſupremis.
Sed quidquid alti viribus ingeni
Fidene poſſet robore corporis,
Totum paterno dedicabat
Ille Deo & populo ſuorum.
Horum labores commiſerant gravis,
Promptius leuare ac non timidus mori,
Propinit audax & dſceri,
Et facere auxilij periculum.
Vires probare & conſilium efficax
Teſtis videret (ni ſoret improbus)
Qui Aegyptij vidit ſepulchro
Membra dari nimum ſuperbi.
Sed prona fraudi mens hominum ſua,
Et ſepe certis inuida commodis,
Exempla monſtrata ſalutis
Prodit & auxilij miniſtrum.
Hunc regis iras & generis dolos
Grato cauentem pignore ſuſcipit,
Seruatq; Madianes ad illa
Tempora, quæ Deus annotarat.

OPTIO

OPTIO INCOMPARABILIS.

Publica cura animos magnos, & pectora tentati
Certaq; discrimen corda ſubire graue.

SAPIENTIAE ILLUMINATRICI S.

In

In tabulam Moſis, rubi incendium mirati.
ODE TRICOLOS TETRASTROPHOS XII.

FLAMMAS invictas non ſolitus genus,
Inceſſuq; rubens frondibus integrum,
Audax noſcere Paſtor
Vel tentare (neſas) caue.
Quamvis tu Pharus cultior artibus,
Calo diſcrimines aſtra nitentia,
Et res numeris unus,
Quas tellus ſonat ac mare;
Humanam ſequitur hec ſapientiam,
Et noſtro poſitos ingenio modos,
Quos attingere mundi
Vix concluſa licet poliſ.
Quod ſi tantus amor diſcere, quam novam
Aſirator ſpeciem conſpicias, infimas
Curas exue terra,
Et ſaſtus animi granes.
Fædis ne temeres, ab, loca ſordibus;
Quæ cernis ſacra ſunt plenaq; numinis:
Hac mente, & pede puro,
Simplex diſcipulus petas.
Hic iam veridica voce docere,
Quam magnus valeat viribus efficax
Ignis,vertere mundi
Formas, in ſpeciem novam.
Namque ille & tenebras, & chaos, & nihil
Quendam diſcutiens intulit optimi
Mundi conſona membra,
Finesq; & varium decus.
Idem gratus amor perpetuo bonus,
Flamma quem ſpecie non temere vides,
Viam reddere & almam
Lucem terrigenis parat.

DIVI-

DIVINÆ VIRTUTIS SPECIMEN.

Fluctibus in mediis & tempeſtatibus orbis
Certa eſt, quæ charis lux micet alma piis.

MISERICORDIÆ MEMORI. 51

In

In tabulam exitus ex Aegypto.
ODE DICOLOS DISTROPHOS XIII.

ISACI putri integri
Maturi invalidi cum senibus viri,
Mixta matribus ac nurus,
Et quantum populi est ordine ab infimo;
Matrante laboribus
Exire, atque lacu servitij gravis.
Aurum, & gemmea pocula,
Argenti & solidi vasa nitentia,
Texta & vellera purpure,
Et quicquid spoli possideat ferox
Duri progenies Chami,
Denuis penitus diripite hostibus.
Nec clementia parcere
Cuiquam, nec statuat pignorum modum:
Vestrum nam, paucis more,
Discessum rediment munere quolibet.
Suetos pondus iniquius
Compulsis humeris tollere sarcinas
Iam nunc non pigeat gravis;
Et vires cumulent diuitie novas.
Summi hinc dextera numinis,
Hinc addant animas gaudia publica,
Sancti hinc auspiciis ducis,
Qui vos e tenebris carceris horridi,
Duri atque imperio iugi
Ereptos retulit luminis in diem,
Arcanis meritam diem,
Dignam & perpetuis carminibus coli,
Vita munia libera
Qua servis renouat, qua populi decus.
Summi consilium Dei,
Vos iam magnificis tollite laudibus:
Iam spem concipite optimam,
Iam sentite, suant ut lenius dies.

EVANGELII EXEMPLVM.

Nil non posse datum iis quorum pietasq; fidesq;
Prompta sequi cedit, qua vocat usque Deus.

VERBO EFFICACI SAC.

In

In tabulam maris rubri.

HYMNVS HEXAMETER XIII.

QVA maris undisq; longo sinuata recessu
Littora, diductas propulsant margine rubro,
Illic Ethiopum terras, Nilq; vagantis
Irriguos campos; Arabum spirantia thure
Arua bono, & gemmis illinc palmisq; decora,
Diuini praefixa olim monumenta triumpho,
Perpetuo stabunda manent, semperq; manebunt;
Dum lux, dum calo consistunt radiantia puro
Sudera; & assiduo spirantes agmine venti
Aeris repetent tractus, pelagoq; tumenti
Constabunt liquidas non irrita iura per undas.
His etenim populos quondam saeuumq; tyrannum,
(Sacilegam sibolem Chami, Phariosq; colonos)
Militibus Deus enertit, furibundaq; sudit
Confilia, atque ipsos immensa strage, nec vlla
Seruatos numero, iussit descendere in atra
Pallentis letiq; domos, Erebiq; tenebras,
Contento studio summis & viribus ausus
Iudicium temerare Patris, cui maxima mundi
Corpora concordis parent variantia lege:
Quiq; suum populum promissa ad regna vocatum
Insserat, iniustumq; iugum, sanasq; catenas
(Excelsa qua cuncta manu confregerat ipse)
Excutere, & monstrata sequi ductiq; viaq;
Signa, reuertentes grate memoranda per annos.
Ergo lecta manus, discissas ducta per undas,
Vitalem mirata diem, procul aspexit omni
Littore proiectus hostes, numeroq; carentem
Exanimam turbam in pelago, partemq; profundo
Coniicit immer sam ceno, sabuloq; sepultam,
Liberaz, exultat plebes, laudatq; potentis

ACTA DEI, ARCANAEQUE CANIT
MONUMENTA SALVTIS.

ARCANAE SALVTIS ARGVMENTVM.

Quis voluit prodesse Deus, Natura benigna est
Omnia, at vlticem fert inimica cohors.

DEO VICTORI VINDICI SAC.

C

In

In tabulam acceptæ Legis apud Sina montem.

ODE TRICOLOS TETRASTROPHOS XV.

QVOD prima nusquam sæcula viderant,
Videre cani cum pueris senes,
Vxorq, nubilusq, virgo,
Turba paucis populisq, cunctus,
Mortalium vti colloquitur Deum,
Et voce sancti numinis indice,
Præsentis electaq, gentis
Fœdera participem subire:
Cum liberatam seruitio graui
Plebem sacrae montium in abditi
Doctoresq, dictatoresq, coram
Alloquitur, recitatq, leges.
Cui signa præfert sollicitus timor,
Qui corda miro concutit impetu,
Clamore perumpens tubaq,
Saxa sono, tremulosq, monteis.
Hinc ignis alto deuolat æthere,
Summiq, tractus montis & aëra
Collustrat, urentisq, flammæ
Congeminat, penetratq, cautes.
Tunc explicatis vocibus, optima
Præcepta plebes, inraq, suscipit,
Æquumq, prælucentq, verum,
Fasq, pium, officiiq, normam;
Legesq, certum qua doceant decus;
Sed mole monteis concutiant graui,
Morboq, languentis auito,
Imperio exagitant tremendo:
Donec potenti numine, cordium
Illapsus vrat spiritus intima,
Præstare & expertes paucis
Sponte animos meliora donet.

HYMANA-

HYMANÆ INFIRMITVDINIS EXAM.

Lux terris venerandamicat, mortalia sed quæ
Lumina præstringens turbet & vsq, premat.

DEO PVRO SANCTO TERRIB. S.

C 2 In

In tabulam collectionis mannae.

ODE TRICOLOS TETRASTROPHOS XVI.

PEN V benigni ex aetheris editam,
Intaminato & munere simplicem,
Miratur ammonam legendam
Plebs alacris, cumulūq; magnum.
Defecta parvis quos tulerat cibus
Festina sacrum dum sequitur ducem,
Verbiq; concedens supernis,
Te squalida petitis sterilesq; tractus.
Tunc providentis consilio Dei
Educta turma pennigera cohors,
De rore confectas sereno
Ambrosiamq; epulasq; promit.
Nullus parata hac dona laboribus,
Lentis vel anni cursibus, aut gravi
Quasita curarum tumultu
Lucifer exorients ferebat.
Sic dormienti, cui Deus affuit,
Adausa rerum commoda cernimus,
Edeisq; crescentemq; longo
Tempore progeniem parari:
Dum certus ille, & pollicitis pius
Credens benignis, non timet ardua
Ferre, atque quā ducit vocantis
Mens, sequitur, peragratq; certus.
Hac esca plenam numinis & manum
Atque efficacem pascere comprobat,
Natura sensusq; ministret,
Siue neget prosperata parteis.
Maiora nostris secula seculis
Delata puri culminibus poli
Ponuntur, aeternaq; vita
Pignora terrigenis petenda.

FIDES

FIDES NUSQUAM EGENS.

Esse homini in terris poterit quæ grata voluptas,
Cui diuina semel contigit Ambrosia?

PROVIDENTIAE LOCUPLETI 5.

C 3

In

In tabulam Israëliitarum Iordanem transeuntium.

ODE SAPPHICA XVII.

Non pauens vanis metus, & viarum
Qui negat duos tolerare casus,
Longa vel deses memorat remoti
Tadia finis;
Sed fides constans animiq; magni,
Qua semel certo radiata verbo,
Tramitem ostensum subit, atque cali
Prospicit alti
Templa, lux unde & fauor, ac potentis
Vis tenax verbi, penetrare prompta
Turbidi fluctus maris, ac secundo
Gratia ductu;
Illa mirandos superans labores,
Quos iunct quondam meminisse, pulchrum
Premium summo positum reportat
Culmine victrix.
Tunc probat sortis memor & prioris,
Digna quam multis fuerint periculis,
Quamq; contento repetenda cursu
Munera dia.
Sic & Aegypti miseris redempta
Vinculis felix manus, aduocanti &
Obsequens verbo, tenuit quietis
Regna beata.
Hinc inaccessos trepidare montes,
Hinc opes visa est solito priores
Largius turba venienti in usum
Fundere tellus.
Primus & custos regionis, altum
Sensit ut numen, reuens morari,
Fluminis portam vitream tumentis
Pandit Iarden.

CONSTANTIAE FRUCTVS.

Felix qui monitisq; Dei verbisq; benigni
Audiit, ille sacra compos erit patria.

FIDELI DEO. S.

C 4

In

CON-

In tabulam expugnatarum gentium.

ODE TRICOLOS TETRASTROPHOS XVIII.

AVDITA quantum vox valeat Dei
Rerum novandis cursibus edere,
Videre, qui dicto audientes,
Castra loci tetigere odori.
Insuetis terris turma recentibus,
Vastis neque ampli corporis artibus
Æquanda cum vulgo tumentum,
Quos regio tulerat, gigantum;
Densus sed una cum populis tamen
Exercitatus robore praelij,
Non parva molitos tyrannos
Consilia exuperavit hospes.
Antiqua namque hos crimina, cum suis
Damnata prorsus gentibus, ultimas
Perferre penas, atque auitis
Tradiderant spoliare fundis.
Quos non labore, at numine vindice
Dux sternit instans. Adsumus, adsumus
Vltoris æterni ministri,
Atque suos peragentis orsus.
Vexata tellus fraudibus impiis,
Prolem nefandi conuoluit Chami,
Natosq; suscepit fidelis
Hospitis, & memor & beata.
Arcana quo iam nomina maximi
Doctore primum numinis audiit:
Qui secla, cælestesque turmas
Unus agit moderator æquus.
Turrita iusto moenia iudici
Firmata vastis vectibus, & trabes
Cessere, & ingenti ruina
Sponte sua, patere mari.

ANI-

ANIMADVERSIO MATVRESCENS.

Non gladio aut numero, nō vi, sed numinis alti
Consiliis certis vincere magna datur.

DEO VLTORI IVSTO S.

C 5

In

In tabulam terræ distributæ.

ODE TRICOLOS TETRASTRO-
PHOS XIX.

DIFFERTA rerum diuite copia
Munita densis gentibus, arduo &
Vallata murorum reditu,
Regna cadunt pereuntq; iniqua.
Collata quamvis consilia, & manus,
Et convocatis fœdera regibus,
Armisq; fulgentes iniquas
Munierint populi rapinas:
Solum potentis consilium Dei
Exors refringi, permanet & quibus
Audita præmonstrant vocantis
Dicta viam intrepidè obsecutis.
Exstructa multis oppida sumptibus,
Implerat auro posteritas Chami,
Et gemma & ostræ prænitentis,
Velleribusq; opibusq; magnis:
Sed fraude ceca ac precipiti dolo
Quæsita, fœdisq; visibus addita,
Proscripsit integri potestas
Iudicij dominosq; pressit.
Hæc ipse nullis indignus arbiter
Ducto colono diuidit, & bonos
Commendat exercere in usus,
Non propriæ referenda laudi;
Valde stupenti tam citò plurium
Cessisse regnorum imperium sibi;
Et ante quàm possent obiri
Cuncta oculis, potuisse vinci.

PER-

PERSEVERANTIÆ EXITVS.

Quis tam multa citò penitus superâda putarit?
Qui superûm iussis credidit & studuit?

DEO VERACI POTENTI S.

In

In tabulam cultus antiqui.

ODE SAPPHICA XX.

CONSITIS lato studiosè in agro
Vitibus magnam posuisse curam
Principem cali, referendi ad usque
Tempora fructus

Scimus, ac doctos variis ministros
Artibus, certas operas colendo
Commodè addictos adisse, magno
Non sine sumptu.

Hic apros arcet, genus & nocentum
Vocibus ferroq; abigit ferarum:
Hic fodit; ramos vitio fluentes
Præsecat alter.

Sarcit & sepes alius reuulsas,
Damna præsentis subiisse; namque
Saucius duro cadit in labore
Sæpe colonus.

Cura sed maior fuit expiandi:
Nam sacerdotes variante sæpe
Distinent cultu repetenda cunctis
Sacra diebus:

Horridi ne quid vitij precatos
Occupet, natum aut penitus medullas
Palmitum carpat, vitietue pestis
Extera vitem.

Cura qua humanos renouata morbos
Arguens, ipsum vocat auferende
Compotem labis, dominum & salutis
Artificemque.

Ergo vos nostro generi fauete, &
Aurea o cali properate secla,
Victimis cunctis positura finem,
Seruitusque.

EXPE-

EXPECTATÆ EXPIATIONIS VMBRA.

Pontificem, quem prisca olim petiere supernum
Secula, nostra tenent, qui litet & placeat.

DEO CLEMENTI PLACABILI. S.

In

In tabulam Davidis ad pœnitentiam reuocati.

ODE DICOLOS DISTROPHOS XXI.

HUMANI ingeni licet
Soters uasfrices, callidus ac dolus,
Celet compositum nefas,
Aut blandè impositis nominibus leuet,
Indulgens sceleri suo
Asperso nitidis mille coloribus;
At quæ cor hominum tamen,
Et renes penetrat, cunctaq; prouidens
Pertingit sapientia,
Et sermo ignifero fulmine acutior,
Fallax terrigenas genus
Arctus compedibus praligat, ut neque
Elabi valeant prius,
Nec celare notans, nec fugere improbi.
Nam dum mens nimium sibi
Ignoscit, vitiumq; alterius leue
Intentis oculis uidet,
Exemplo similis iudicii, malis
Succumbens proprius cadit,
Et damnata sibi iura subit prior.
Felix qui metuit vigil,
Iras ne horribiles Numinis excitet;
Et vitam peragit pius
Intentam studius, & fidei & preci;
Certo proximus huic gradu,
Qui contracta mali criminis expiat
Probra; & qui monitus bonis
Vatum consiliis, cedere mollior,
Mentemque & studium mali
Permutans, facilem sollicitat Deum;
Offensamque gemens grauem,
Exclusus, patria suscipitur domo.

POE-

POENITENTIAE UTILITAS.

Iure perit, qui cunctatur damnare priora
Crimina, & ad veniam sollicitare Deum.

DEO MISERICORDI 5.

In

In tabulam Samuelis.

ODE TRICOL. TETRASTROPH. XXI I.

RECTVM & merentem plurima nouimus
Laudis probata premia iudicem,
Deuota quem produxit Anna
Et sterili recreauit aluo.
Illum exigentem iam spatia vltima,
Summi & solutum munere consulis,
Excelsa contentum paterno
Rama lare ac tenuem recepit.
Pleno laboris perpetui seni,
Exercitatos dum recolit dies
Nil radiosi turba vulgi
Excipit arbitrio fingit.
Non deferenda (si sciret magis)
Sortis prioris, res populi hunc bonum
Postrema dimisit ministrum,
Et meminit, genuitque semper.
Cuius sacrata quid valeant preces,
Sensit marinus cum populis Dagon,
Quos terror aethra fulminantis
Dissoluit, domitosque fregit.
Responsa quondam hic à puero bonus
Firmare certo numinis indice,
Exempla duratura veris
Historia posuit libellis.

31 M-

SIMPLICITAS MVNDO FASTIDITA.

Nil conscire sibi nudo, summisq; peractis
Munerib⁹, magna hac premia, magnus honor.

REIPVP. MINISTRO INTEGR. POS
D In

In tabulam Nathan Prophetæ.

ODE TRICOLOS TETRASTROPHOS XXIII:

Ætās beato tempore ducitur,
Latosq; firmat candida pax dies:
Cum ducit, attentusq; clauum
Versat amans Moderator equi:
Humana raro nequities tamen
(Cum pressit alte frena potentia)
Ne temnat, excedatq; metam
Propositam, sibi temperauit.
Miranda iusto munere regibus
Exempla Pastor fecerat inclytus;
Ni laudis immensa nitorem
Pestifer inficeret cupido.
Suscepta sædi pondera criminis,
Inflata cæco & pectore vulnera
Obliuioſius, nec dolere
Præbet Amor, neque cogitare:
Donec veterum pectore ab intimo
Soporis alti excussit amabili
Sermone Nathan, cui videre
Facta Deus dabat & futura.
Quis nunc decori consilij potens?
Hunc cecat amens gratia principem,
Illum sed imprudente dicto
Asperitas alienat audax.
Felix, carentem stultitia mala,
Rex, cui ministrum contigit assequi,
Et fraude semotum dolosa,
Numinis & studio calentem.
Nathan suorum sæcula temporum
Scripsit fideli certa volumine,
Quacunque vel gessere reges,
Vel populi subiere ducti.

CON-

CONSILIOR. INTEGRITAS.

*Simplicitas, veri studium, obsequiumq; fidesq;
Grata Deo, & cunctis commoda temporibus.*

HONESTI DOCTORI GRAVISS. P.

D 2

In

In Dauidis effigiem.

CARMEN TRICOLON TETRASTRO-
PHON XXIII.

DOCTVM innocenti pectore perpeti
Casus, labores, exilium, minas,
Iras, furores ac superba
Monstra, virum canimus domantem:
Decepta cui non fœdera centies
Regis minacis & nimium feri,
Ostensa nec vulgi repulsa
Spemq;, animiq;, fidem repellunt.
Responsa magni & consilium Patris
Dum mente certus concipit integra,
Audax vel obiectos per ignes
Ire valet, superatq;, victor.
Calo minantis, gentibus & feri,
Horrenda vasti tempora Golie,
Assertor atque ultor suorum,
Stravit humi caput & recidit.
Vincenda semper prœlia, & hostibus
Ante inquietis impositum iugum,
Sperare iam primis in annis
Vrscadens dabat & leana.
Incisa quondam marmore duplici
Præcepta verbis ac digitis Dei
Curavit, & morem sacrorum
Constituit, celebresq;, ritus.
Idem efficacis munere barbyti
Victura dixit carmina, quæ Draco
Antiquus audire obstupescat,
Quæq;, probet Deus & secundet.

DIVI-

DIVINÆ VERITATIS ARGUMENTVM.

Otia honesta Deo, cuncta atq; negotia summo
Quæ dicat, hæc multis vita beata modis.

REGI FORTISS. INTEGERR. PIENTISS.
VATI DVLCISS. POS.

In tabulam Salomonis.

ODE DICOLOS DISTROPHOS XXV.

QVOTQVOT prisca tulit, quotquot sperare futura
 Reſtores conceſſerit ætas,
 Diuitiſq, opibusq, aumi, ſenſuſq, profundo,
 Tu Salomon præceſſeris vnus.
 Seu populi dare iura iuuet, ſeu ponere docta
 Virtutis præcepta petende;
 Seu cupias animo immenſum penetrare per orbem,
 Ingenio & numerare diſerto
 Natura variata modis ſpectacula miris,
 Quæcumque aut radiantia celum
 Aſtra mouet, vel quæ duplici ſpatiantur in vnda
 Plurima monſtra, vel omniparens quæ
 Multiplici præfert vtero, atque alit ubere Tellus,
 Cuncta tibi ceſſere petenti.
 Obſtupuit, peregrina tuas conſpexit ut artes
 Gens acris non indiga ſenſu.
 Victa tuis ſiluerunt etiam miracula templis
 Quæ quondam celebrata ſonabant.
 Quæ patet oceanus, gentes tua carmina diſcunt,
 Et recinunt iuuenesq, ſenesq,
 Aterniq, Dei nomen laudesq, perennes,
 Speranda & monumenta ſalutis,
 Cetera & arcanis quæ te meditante figuris
 Excelsa Sion audit arce.
 O Rex, o felix, nullumq, habitare priorem,
 Vna tibi & proba ſi foret vxor.
 Vltima nempe fuit vox te digniſſima, vanum
 Eſſe, Dei timor unde receſſit.

HVMA-

HVMANÆ SORTIS MENSURA GEMINA.

Mortales homines & re & ſermone iuuare,
 Perpetuum magni eſt principis officium.

PRINCIPI SAPIENTISS. PACE REIP.
 CONSTITVTA POS.

In tabulam Isaia Prophetæ.

ODE DICOLOS TETRASTROPHOS XXVI.

REGVM progenies Isacidum, breui
Te magnum experiar ducere carmine,
An laudes tacitus dissimulet pudor
Tantis pro meritis leues?

Quem iam premonitum grandia dicere
Purgant rutilis spiritus ignibus,
Laturum populo & principibus Dei
Dicta, & terribiles minas.

Prudens præteriti temporis, ac tui
Venturæ, modos, & seriem canis,
Spectator veluti videris omnia
Depicta in superum domo.

Quis vatum propior cernere ab ultima,
Quicquid magnus habet mundus, origine,
Mores, historias, imperia urbium,
Cuncta & sæcula gentium?

Humano generi munera calitua
Demittenda animis, tu bene nuntias:
Et mæstis releuas corda laboribus,
Et mentes recreas graneis.

Que vis eloqui, quæ ingenij queat
Exæquare modos, & decus ac tui
Dicendo rapidum fluminis impetum,
Sensu & multiplices notas?

Vita certa tuo tempora nuntio
Rex prolata videt, ductaq; longius,
Cum Sol pellicitis additur arbiter
Decursum relegendi diem.

Defuncti celebri muneris exitu,
Contemptorq; truci supplicij innocens,
Palmam promeritis iudicio Dei,
Magnum diceris ac bonum.

PIE-

PIETATIS INDEFESSVM STVDIVM.

Qui Christum non odit, amet responsa legat q;
Amosida: is fiet nam pius & sapiens.

DIVINAR. RER. INDICI ADMIRABIL! P.
In

In tabulam Ieremix Scriptoris.

ODE SAPPHICA XXVII.

SPIRITV fervens iuvenis, potensq;
Robore immota superare mentis
Fortium, priscis memorata ab annis,
Corda virorum:
Cui nec ignava puero inuenta,
Nec sibi tantum decus arroganti,
Credetur munus prius adparatum
Matris ab alio:
Tu doces quantum valeas superni
Efficax verbum imperij, fideles
Cum subit mentes, penetratq; in altam
Pectoris arcem.
Nam nec immites odus tyranni,
Nec furor vulgi miseri iniqui,
Nec tibi ignota expedienda gentes
Acta retardant;
Quin per insanos hominum nocentium
Impetus, victor, penetrasq; campos
Destruas, villas, monas, reponas,
Edificesq;
Crescit in duro tibi vis labore;
Carceris divi tenebras lacusq;
Et famem fortis superas, minasq;
Mortis amare.
Sic & obiectis penetrare montibus
Novit, ac rupes, & adacta in altos
Turrium ascensus monumenta, clari
Fulminis ardor.
Integrum ac fortem celebremq; ductis,
Quem sua inuisum male presserat gens,
Servat, & cultu meliore Princeps
Suscipit hostis.

HONE-

HONESTÆ INDOLIS DECUREVS INTEGR.

*Quid nō ferre potest, quid nō superare, supernis
Qui se permisit nutibus ac monitis?*

LEGATO STRENUO FORTI POS.

In

In tabulam Danielis Prophetae & historici.

ODE TRICOLOS TETRASTRO-
PHOS XXVIII.

EXTREMA prisci secula temporis
Videre vatem regibus omnium
Narrare praescriptam dierum
Historiam, seriemq; longam:
Quae nec vagorum conscia siderum
Chaldaea, iactans dicere gentibus
Voluenda venturos per annos,
Explicuit, tetigitque prudens.
Huic providentis consilij Pater
Donavit orbis ponere mobilis
Decreta, mortalesq; rerum
Atque hominum imperiūq; metat.
Non ille, quamvis inferior modis,
Prisciūq; Vatum luminis visibus,
Rerum vel impar mole scriptor,
Vel minor eloquio fideq;
Seu iussa vates somnia detegat,
Seu visa rerum signaq; praecinat,
Abstrusa seu doctor notarum
Perlegat enoluiatq; sensa.
Hunc flamma, cautes aptior urere,
Sana & Leonum pertimuit fames:
Concessit huic peior nocendo
Invidia imperiumq; praecepti.
Miranda sacro scripta volumine
Auctor relinquit, postera quae legat
Aetas & attendens laboret,
Ac memori probet ore Christus.

IN

IN TEMPESTATE SVBSIDIUM.

Qui nouit metuitq; Deum, discrimina nulla
Ille timet, nil non scitq; probatq; boni.

VATI FORTISS. TEMPERANTISS. POS.

In

In tabulam Esdræ scribæ.

ODE DICOLOS TETRASTROPHOS XXIX.

PERSARVM populo & regibus inclytis
Dilectum Arsácides ingenium, tuoq;
Optatum generi lumen, amabile
Caloq; & superis caput:
Esdra o progenies pontificum sacra,
Expectatum auidè qui Phinæ vetus
Exemplum renocas, moribus integris
Prestas & sapientia.
Redduntur Solymis te duce principes,
Longo quos Babylon carcere presserat:
Vasa & sacrilegum qua rapuit manus,
In sanctam referunt domum.
Quamvis difficilis non solitos via,
Ignarosq; metu, atque hostibus improbis
Inuisos memori consilio viros
Ac dictis reficis bonis.
Dum deuota Deo te duce mœnia
Sionis subeunt, quâ populus frequens
Festiuo sociat plurima carmine
Templis dona recentibus:
Illic & vituli sanguine feruidi
Arae & Libani tingis odoribus:
Et vota incolumis persoluens tua
Genti concilias Deum.
Infamata malis secula nuptiis,
Admissumq; nefas moribus expias,
Antiquaq; iubes discere, & asseris
Leges, & patrium decus.

PRO-

PROVIDENTIA INSTAVRATR.

Esdra sancte vie doctor, populiq; magister,
Tu monstras rectum quid valeat officium.

SCRIBÆ SAPIENTISS. PAT. PATRIÆ.

In

In effigiem D. Matthæi.

ODE DICOLOS DISTROPHOS XXX.

QVI modo inexpletos loculos, fiscumq; pacem
Assiduusq; tenaxq; premebat;
Quiq; abaco intentus, tabulisq; vacabat avaris
Nummorum captator anhelus;
Quem cupidum variis aliena pecunia curis,
Insidiatoremq; timebat;
Quem tenuere via, mercatus, flumina, portus,
Multiplicis quoque sænoris ardor.
Hic subito magni mutatus voce magistri,
Discipulum comitemq; vocantis,
Diuitiarum & compositi neglector acerui,
Iam libros forulosq; relinquit.
Gaudet sorte noua Leui, nuperq; perosam
Pauperiem præfertq; colitq;
Nec socios, famulos, infestaq; vincla propinquos,
Rumores vulgi ne loquacis;
Nec quæcunque bonis obstant contraria votis,
Cogitat incipiensq; volutat.
Nudus, inops, meliora petit compendia rerum,
Diuitias meditans potiores:
Quas nec tempus edax, nec fraus, nec perdere possint
Inuidie commenta malignæ.
Edoctusq; nouas rationum scribere formas,
Duratura volumina complet:
Atque notas, numeros, damnosaq; nomina delens,
Gesta Dei patresq; reponit:
Exemplo scriptisq; probans quàm splendida Iesu
Gratia sit virtusq; docentis.

DIVI-

DIVINA VOCATIO.

Noctes atque dies dictata legenda, nec vlllo
Tempore non nobis commoda scripta vides.

EVANGELII TESTI FIDELI P.
E In

In effigiem Marci Euangelistæ.

ODE DICOLOS TETRASTROPHOS
XXXI.

ET TE, Marce pater, carminis ac lyre
Laudes perpetuis temporibus decent,
Quas Nilo resonent mœnia proxima,
 Illustris Macedum labor:
Et quas multuagis littoribus mare
Exultans referat, qua lauat, aut secat
Quicquid tergeminis Lamecides soli
 Natis disposuit pater.
Nam nec te assiduis culta laboribus
Terret discipulum religio recens,
Nec lassat comitem casibus aut via
 Aut ponti senior Cephas.
Tu Christi gregibus credita munia
Pascendis, studio perficis arduo:
Ægyptumq; colis, iactaq; semina,
 Quæ seuit Petrus, irrigas.
Quin & tu exiguo magna volumine
Arcani referas munera nuntij,
Atque vnus propriis temporibus breuem
 Aptas principio notam.

SAPIEN-

SAPIENTIAE COMPENDIUM.

*Parue liber, quid tu doceas, non percipit ouinis
Mundus: at id mites percipiunt animi.*

CHRISTIANÆ VIRTUTIS OBSERVATORI P.
E 2 In

In effigiem D. Lucæ.

ODE SAPPHICA XXXII.

QVI salutari recreabat arte
Membra languenti vitata morbo,
Nunc recurrenda meliora menti
Munia tractat.
Namque ubi magni monitis magistri
Doctus, humana didicit ruina
Tempora, & causam, & reparantis aium
Vimq; modosq;
Novit & certo propius periculo
Quid mali Christus releuare morbi
Posset: exultans animum supernas
Vertit ad artes.
Ille inaccessorepetens ab ortu
Gesta mirandi genus atque Christi
Scribit, & quantum renouarit almi
Spiritus orbem.
Additus Paulo socius ministro,
Et comes fidus pelagi ac viarum
Subleuat grato officio labores,
Testis & index.

LVX

LVX EXPEDITA.

Vsus erit magna mentis linguaq; diserta
Optimus, in sacros incubuisse libros.

VERITATIS EXPOSITORI DISERTO P.
E 3 In

In effigiem D. Joannis Evangelistæ.

ODE DICOLOS DISTROPHOS XXXIII.

QVIS te mente nova potens
In calum inuenem spiritus arripit,
Plenum numine vincto?
Vt mundo referas progeniem Dei,
Calatam patribus prius,
Obscuræ adeo nomine cognitæ.
Namque & te puerum nonis
Annis ingenio nonimus hand propè
Tantiæ muneribus parem.
Non humana tibi discipulo dedit
Ars vel scire, vel eloqui,
Quæ nullis emere aut diuitiis queas,
Aut longo studio sequi:
Quamquam Socraticos admoneas libros,
Et quæ porticus incluta
Arguto repetit dicta volumine.
At te non hominum reor,
Sed magni monitum consilii patris,
Percurrisse poli vias,
Arcana & docili credita pectore,
Quæq; orbis stupeat pauens,
Incepisse nouis dicere vocibus:
Dum te testibus è tribus
Dilectum penitus præcipuum parat.
Qui ventis tumido & mari
Vina voce potens imperat, efficax
Morbos pellere, & inferis
Excepisse hominum de tenebris genus.
Ille & te sibi conscium
Quam magna efficere, & quæ valeat pati,
Iunctum sanguine deligit.
Te matrimonium substituit sue,
Charo ut nomine particeps,
Commissi foueas officij vicem.

ABSTUSA SAPIENTIA.

Quod legis, hand paruum est, superat terrarumq; palatium.
Si petis hoc, dabitur nosse, sed exue te.

ARCANOR. INDICI PENITISS. P.

E 4

In

In tabulam nuntiationis Zachariæ factæ.

ODE TRICOLOS TETRASTROPHOS
XXXI III.

DICTVM ex secundis alloquiis Dei
Tempus nouandi fœderis adfore,
Anni recurrentes tulerunt
Secula viris adamata iustis.
Ætatis alma principium bonum
Legatus alto detulit æthere
Demissus, assuescensq; terris
Sese hominum facilemque præbens.
Aris sacerdos thura calentibus
De more pura dum prece consecrat,
Mortale nil præ se ferentem
Vultu habituq; virum tuetur.
Hic abnuenti credere iam seni
Prolem paratam nuntiat, & nouum
Vxoris annose tumorem,
Quem populi videant stupentes.
Ignara luxus, criminis & mali,
Infantis almi pectora crescere
Prædicat, & primis ab annis
Mentis opus meditata magnum.
Præsentis amplo munere spiritus
Hic septa certe sollicitus via,
Turbata curator probandis
Partibus & studiis reponet.
Qua vita possit, quaq; peti salus,
Admissus vltro qua veniat Deus:
Nec spernet hic vates colonum,
Nec metuet fera sceptrum regum.
Hæc in reductis quæ videt abditis
Flamen, moratus plus solito, nequit
Cum prodit, admirante turba,
Prodere, nec potius est negare.

FELICIS SECVLI INITIA.

Quid deceat, quântum expediat, quo tẽpore nũquã
Delige: permittas vt probet ipse Deus.

DEO CONSULI PERT. SAPIENTISS. S.

E 5

In

In tabulam Annuntiationis.

ODE SAPPHICA XXXV.

VIRGO, quam magni moderator orbis
Excipit charam, penitusq; raris
Instruit domis, propriam sibiq;
Deligit almus;
Omnibus, salve, numeris beata;
Nam tui proles uteri supernis
Viribus præstans misero salutem
Proferet orbi.
Unus ex certis superum ministris,
Hæc Galilææ retulit puella,
Cui parem nullis habuere mundi
Tempora sæclis.
Illa se tantis referens minorem
Laudibus, causam stupet, atque supplex
Postulat magni veneranda verbi ar-
cana doceri.
Atque ubi summi didicit parentis
Mentem, & occultas operantis almi
Spiritus vires, seriem, modosq;
Audiit ardens;
Nil moror, dixit, Domine o colendum
Gentibus nomen, tibi me tuisq;
Protinus certam tenuisse dictis
Annue felix.

RER.

RER. NOVANDAR. EXEMP.

Quis sic Virgo Deum propriū tibi, sicq; benignū
Præstitit? eximia in simplicitate fides.

DEO ELECTORI SACR.

In

In tabulam visitationis Elisabeth.

ODE TRICOLOS TETRASTROPH. XXXVI.

V T cultus rasee Virginis aereos
Vxor Lenitici Pontificis videt,
Segni cuius in alio
Vatuni flos laet abditus:
Vires atheri pectore flaminis
Persenti placidis vocibus excita,
Pacemq; hospitii alme
Gratis laudibus excipit.
Quae tam sancta mihi munera numini
Vltro, non meritis hospitii Dei
Adduxere parentem,
Dignam calicolum domo?
Ergo sacra tuam dno modestiam
Auct tanta etiam gloria? cui scio
Nullam in matribus esse,
Nullam in virginibus parem.
Nempe immensa Dei pignora talibus
Constitui potius sedibus, invidas
Aversata potentum,
Magnatumq; superbias.
Nam quod tu facili pondere perferas,
Quem nec sustineant sidera, nec quae anti
Percepisse parenti
Mundi maxima cardine.
Effecit vacuum salubus & dolo,
Contemnensq; sui pectus, & ignea
Semper docta, superno
Consentire fides Patri.
Agnoscent vltro quem soneas tuo,
Testanturq; nouis vocibus omnia,
Valles, flumina, syluae
Quocumque exuleris pedem.
Quin ipse officij muneribus mihi
Grati lenitiam personat piam
Alio quem gero satius,
Et mentem cumulat mihi,

P I E-

PIETATIS CONCORDIA.

Gaudia, diuitiasq; Dei communia multis
Esse cupit, quisquis numinis instar habet.

FOEMINAR. SANCTISSIMAE P.

In

In tabulam Ioannis Baptistæ.

CARMEN DICOLON TETRASTRO-
PHON XXXVII.

ASTRUM nascitur insito
Fulgens lumine, quem Deus
Solis paciferi indicem
Terris præstitit almus.
Hunc in montibus arduis
Exanguis in senio parens,
Mirandis puerum & modis,
Mirando edidit ortu.
Salutis ferat ut nouæ
Lato tempore nuntium,
Et testis bona gratiæ
Magna secula monstret.
Vos quæ diligitis Deum
Matres, vos quoque virgines,
Infanti properè nouo
Laudum neclite fæta.
Nec componite mollius,
Quamuis membra tenerrima;
Assuescat, finite, aspero
Jam nunc vita labori.

AVRO-

AVRORA DIXI NVNTIA.

*Dona Deus quanto soleat splendore parare,
Si quisquam obseruet tempora, testis erit.*

DEO PROSPECTORI SAC.

In

In tabellam natalis Iesu.

NATURÆ HUMANÆ NATA
XXXVIII.

VIRGINEO splendens infans ut prodiit aluo,
Atque illa sa dedit templa pudicitiae:
Quae iam uteri intacti stupuit NATURA timorem,
Nunc patet insolitum lata puerperium.
Atque nouum mirata genus, variis quoque gaudens,
Blandidulos fertur concinnisse modos.
Excellis mea intra puer, quod gigneris, aut quod
Nasceris, at meus es quod puer & tener es.
Ergo me superas, sine me qui nasceris infans,
Quod si me superas, es puer ergo Deus.
O puer & certe Deus, o mihi iungeris, ut te
Partibus excipiam, muneribusq; meis.
O Deus, & vere puer, o tibi iungor, ut aucta
Amplius ipsa tuo numine perficiar.
Accipies ex me curam puer, atque labores,
Mortis onus (tibi sic quod placet) accipies.
A te ego, sed pacem Deus, accipiamq; salutem,
Et posse aeterna rumpere vincla necis.

SOL.

SOL IUSTITIÆ EXORIENTS.

In tenebris fulgens lumen diuinæ dona
Simplicitatis cernit: non videt ambitio.

HUMANÆ SORTIS SVSCEPTORI DEO HOMINI S.
F In

In tabulam circumcisi Iesu.

ODE TRICOLOS TETRASTRO-
PHOS XXXIX.

QVIS te, sancte puer, flere doloribus
Maturis docuit? scilicet aethra
Descendisse innabat,
Vt discas gemitus novos?

Sed tu de patriis sedibus omnium
Spectator fueras, quos parturit genius
Nostrum sidera subter
Ærumna miseros modos.

Ergo sponte venis præscius, & cupis
Riuos purpurei funderet sanguinis,
Non vi ciuibus aethra
Nomen connumeret tuum,

(Nam tu perpetui regna tenei Dei.)
At vi propositis legibus audiens,
Serui munere sanctus
Adscribas homines polo.

Fies perpetuis ex humili loco
(Quem tu sponte subis) laudibus altior
Cælo; terræq; nomen
Infernuq; tremet tuum.

CHA-

CHARITAS NIHIL RECUSANS.

Quæ tu hominū puro sanctur⁹ fæderacordi es,
Hæc in carne tua commemoranda subis.

PRINCIPI SVMM. PRO REIP. LIBERTA-
TE SERVIENTIS. F 2 Lu

In tabulam adorationis Magorum.

ODE TRICOLOS TETRASTROPHOS XL.

Ut Pisgah in altis aetherei ingis,
Selmonis aut de culmine candidi
Surgens aurora salubris
Conspicitur prior usque fulgor;
At quisquis errat vallibus infimis,
Caliginosis nubibus obsitus,
Hic nocte in atra nescit amens
Purpurei radios diei:
Sic dum Tyrannum cum populo leui
Exercet amentem ambitio impia,
Praesentis aduentum salutis
Non Solyme male ceca sentit.
Sed qui remotos Persidos incolit
Parthosq; tractus, hic alienior
Splendoris exortum sereni
Prospicit, & veniens adoratur.
Ostensus astri latior aurei
Non ante fulgens stellifero in polo
Conspicitur ignis, innotandi
Auspicium referebat orbis.
Ergo peractis iam spatius viae,
Contingit hospes moenia nuntius,
Qui dicat aduenisse regem,
Gentibus & populis colendum.
Quem mox repertum letior & Magnus
Miratus, ultra quam soleat puer
Mortalis, ostendisse sanctum
Vultum oculis animoque cernit.
Hinc prouoluto pectore & oscula
Infantis addens tum pedibus noui,
Testatur aduenisse numen,
Munere tergemino salutat.

GEN.

GENTIVM LVX.

Quae colit, agnoscitq; Deum, sapientia vera est.
Quem latet hoc, rudis est, quolibet alta sciat.

DEO IMMORT. HOMINI VERO REGI
LIBERATORI S.

In tabulam Iosephi in Ægyptum commigrantis.

ODE DICOLOS DISTROPHOS XII.

DIC mihi quò tenellam
Virginem (nam virginem conspicio decorem)
Frigore sauiante,
Hostes incessu furians sic properante ducis?
Quod pueri decori
Nomen est? cur surripis hunc aethereo parenti?
Namque tuum puellum
Esse mortali genere progenitum refutant
Digna Deo tonante
Ora maiestasq; oculis in teneris renidens.
Quam nemus & silentes
Vocis almæ vim venerantur, capiuntq; sylæ,
Attonitumq; flumen
Sistit undas precipites blandifono susurro.
Vera rogas; perennis
Est Dei natus puer; intactam habet is parentem
Virginem: ego huic ut illi
Traditus custos monitis aligeri ministri
Mœnibus è cruentis
Pignus en sacrum abripio, ne violer ferocis
Inuida vis tyranni,
Ad Phari abiunctas properando procul exul oras:
Pignore quo salutem
Sperat humanum genus, & quo reparanda primi
Damna parentis, & qua
Dona nobis Numen erat pollicitum benignè.

DIVI-

DIVINA TUTELA.

Præsidium in mediis Deus inuenit hostibus huic quæ
Sese habet, à patria sit licet exul humo.

PRINCIPI OPT. PRO SVIS EXVLANTI S.
In

In tabulam Iesu in templo reperti.

ODE TRICOLOS TETRASTROPHOS XLII.

DVM virgo casti sollicitis viri
Adiuta curis, quærere filium
Desideratum condolenti
Voce rogans loca cuncta lustrat:

Fulgente solis lumine tertij,
Templi in reductis adibus inuenit
Inter senum eruditiorum
Non taciturnum puerum cathedras.

Confusa circum turba stupentium,
Responsa fixis combibit auribus,
Mirata maturum loquentis
Consilium ingeniumq, princeps.

Que tanta vis, quid pectore numinis
Caelestis, aiunt, in tenero later?
Quis verba deuoluens diserta
Spiritus ore mouet tenello?

Miranda cerè audiuius omnia,
Quondam neq. ipsis nota Prioribus.
An ne? hunc putemus hac magistro
Ex homine aut didicisse libris?

Atqui & profundis consiliis Dei
Praesens videtur nunc animo frui,
Inde & relatos explicare
Quos rogat insinuatq, sensus.

Aut illa calo, non uinum diu est,
Mens venit, artus induit & nonos,
Vocesq, promens efficaces
Se puerumq, Deumq, prabet.

GRA-

GRATIAE THESAURVS.

Diuinae studium Sophiae pulcherrima vita
Esse, puer, nobis munera, sancte, probas.

DIVINITATI EMICANTI. S.

In

In tabulam Ioannis prædicantis.

ODE TRICOLOS TETRASTROPHOS XLIII.

VOCEM, salutis quam fore nuntiam
Dixere priscis temporibus pii
Vates, larden obstupenti
Flumine percipit usque primus:

Quando efficacis fulminibus soni
Commotus omnis contremuit locus,
Quacunque distinguunt iacentes
Æquora Gilghediusq, terras.

Hanc & colonus gentibus impiis
Vicina iungens prædia, combibit
Non aure surda, hanc ipsa Iuda
Posteritas, Solymisq, cines.

Deducta celo tempora gratie,
Mistas & altis pollicitis minas,
Mirantur omnes, ac loquentis
Vultum habitumq, hominis seuerum.

Namque is fidelis credita munera
Legatus, alti & consilium Dei
Dum præco complet, nec potenteis
Suspicit aut metuit tyrannos:

Ostendit vnâ & perpetuam sibi
Curam, docendo sistere deuios
Ad limen angustum salutis,
Atque ducem cecinisse certum.

Oblata non huic gloria commouet,
Non durus ensis propositum graue;
Id quippe monstrabat seueræ
Frontis honosq, habitusq, vitæ.

LVCIS

LVCIS DIV CORVSCATIO.

Certâ reducendis animis percuntibus atque
Clara via est, morum cum probitate fides.

SALVTIS NVNTIO GRAVISS. P.

In

In tabulam Christi in Iordane baptizati.

ODE TRICOLOS TETRASTROPHOS XLIII.

Quæ seila lux hæc, dicite montium
Sylva? quid alto gaudia personant
Clamore rupes, quas imago
Percipit, ingeminatq; voces?
Quæ tanta præceptis peninigerum genu
Exercet alis circa micantibus,
Celi per oras atque acutis
Cantibus instrepitare cogit?
Iam gesticulis lætitiæ decus
Quæ causa nuper proferat audio,
Trini quod inspectanda ieris
Numinis emicuit potestas.
Hic nam nitenti lumine spiritus
Delapsus alti culminibus poli,
Candentis aspectum columbe
Præbuit, atriconiumq; lumen.
Et vox ab æthra personat patris
(Quam densa sylva contremuit conia)
Audita, præsentemq; natum
Dicere, & huic populis magistrum.
Huc, quem neque ali conscia numinis
Natura nostrumq; ulterius modis
Virtus resurgens administrum
Esse hominum generi retardat.
Hic se minori subdidit hosti
Anne abluendum, purus & innocens.
Nec ipse quamvis usque compos,
Id quod erat, tamen efferebat.
Illum stupentis suorum alveo
Gaudens larden suscipit, humidæ
Complexus vultu, & loquaci
Murmure concelebrans sabulat:
Et qua secundo persuit agmine,
Sacrata densa membra volumine
Circundat hærens, & priorem
Vnda sequens premittit inuadendo.

MO-

MODESTIÆ ORNAMENT.

Non decus ipse suum iactat natus, pater ipsi
Adscribit: vera hæc gloria, nulla prior.

CHRISTO DEI FILIO PRONVNCIATO S.
In

In tabulam Tentationis.

ODE DICOLOS DISTROPHOS XLV.

Sylvis in mediis agmina celitum
Cernebam famulus adproperantium
Exercere vices lataq; floridis

Mensis fercula ponere.

Dumq; ipse insoliti contremo muneris
Spectator ardens discere, maxime
Causam letitiae, cuiq; decus nouae

Cena praeiteat, rogo:

Vnus pennigerum de iuuenum choro,
Scitanti hac alacri pectore reddidit,
Cui mox tota cohors per iuga montium

Blandis accinuit modis:

Hic index superum maximus excipit
Natum Nazaridos virginis, & suum,
Quem nunc tergemini gloria frondibus

Victorem decorat sacrum.

Hunc nec longa fames, nequa nec aspera
Monstrorum horrificis densa cubilibus,
Non horror gelidae noctis amabili

Intentum alloquio ad patrem

Turbauit: sed & hic sustinuit volens
Usque inuicto animo praelia, quae ferox
Tentator solitis artibus, ac dolis

Audaci intulit impetu:

Qui partem superum traxerat insolens
Fallaci studio praecipui loci,

Cui primos homines seclaq; postera

Vnum subdiderat nefas.

Nunc victus triplicis pondere praelij
Vertit terga gemens, armaq; & omnibus
Posthac discipulis expositas vias

Vincendi dolet improbus.

scri-

SCRIPTURAR. UTILITAS.

Legitimè certare queas, & viceris hostem
Instructus verbis consiliisq; Dei.

CHRISTO DVCI INVICTISS. S.

In

In tabellam signi à Christo in Cana editi.

ODE SAPPHICA XLVI.

Quæ pater mundo posuit recenti
Iura sacratæ thalami deditq;
Iuncta concordæ sociare vitæ
Munia lege:
Illa præsentis patris ipse natus
Numini antistes decorata, firmat,
Favens & gratas epulas benigno
Comprobat usu.
Sic & arcanis sociare sedis
Gentis humane genus expetitur,
Et sibi magnis emere adiungendum
Dotibus ardet:
Possit ut nostra recreata gentis
Iuncta diuino sibi socios marito,
Splendidi sedes habitare cali
Regnaq; diuinæ.
Prima miratrix Galilæa Canas
Obstupet testis renouata rerum
Munera, & magnum probat esse Iesum
Pectore numen,
Dum videt certas variare formas,
Iurat & præsci latices Noachi,
Fonte quas nuper vitreo fluenteis
Hauferat undas.

NATV-

NATVÆ INNOVANDÆ ARGVMENTVM.

Sordet quicquid habet mūdus cū munere Christi
Collatum; nec iam qua placere valent.

CHRISTO CVRATORI BENIGNO S.

G

In

In tabulam Christi prædicantis Euangelium.

ODE NICOLAE TETRASTROPHOS
XLVII.

PRODUCTVM populis de sapientiæ
Patris consilium filius incipit
Enarrare, bonus dicere & algida
 Dictis vrere pectora.
Nam qualis calido lumine ab ætheris
Alta sede humiles sol penetrat domos
Terrarum, variusq; exagitat potens
 Tentatas species modis;
Cum plumbi & chalybis grandia semina
Concresecunt validis acta vaporibus,
Sed cera faciles & tenera niues
 Decursu fluido liquent:
Talis sermo Dei mentibus inditus,
Obdurata premens æra superbia,
Marcentes animos sed dociles fouet
 Vite munere prospero.
Non ceca ambitio, non amor improbus
Rerum quas studiis appetit ultimis
Vulgus, non animi luxuries capit
 Sancti commoda nuntij:
Sed quos dura hominum sollicitant mala,
Vel vitam puduit ducere turpibus
Infectam vitiis, vel timor obligat,
 Cura & iustitiæ tenet.
Hi (quanquam exiguum) pectore viuido
Semen concipiunt quod cumulos creat,
Queis aterna parens horrea compleat,
 Et diuinum exhilaret choros.

DIVI-

DIVINÆ DISCIPLINÆ SCHOLA.

Quas fugitat mundus rerū sunt cōmoda tanta?
Sic est: sed stultis non sapit ista seges.

SIMPLICIUM DOCTORI OPT. S.

G A In

In tabulam Christi Apostolos legantis.

ODE XLVIII.

SÆCLORVM veterum, præscripto ex ordine, finem
Certa Deo voluentibus annis
Tempora protulerant; hominum quoq; magna per orbē
Strata seges matura iacebat;
Agricolam iam cana suum cum terra vocaret,
Et falcem expectaret acutam,
Redderet ut sctas seruandi farris aristas,
Sed culmos quoque rursus inanes:
Tunc Domini messis natus, summusq; minister
Orbis imago auctoꝝq; nouandi,
Selectorum operi tanto, duodena virorum
Ora tuens, sic fatur amicē.
O mihi præchari comites, sociiq; laborum
Arcanig; sacraria magni,
Non vos parua manent discrimina, vertere missos
Terrarum morem; modumq;:
Queis maris horridi fluctus, ac dura viarum
Sunt adeunda pericula sæpē:
Non ut Erythræas gemmas, ostrumq; superbum,
Numorumue paretis acervos;
Sed magis ut nudi atque inopes, patria; remoti,
Vexati, instabilesq;, vagiq;
Vulpibus infestisq;, lupisq; rapacibus, agni
Imbelles, blandaq; columbe
Sitis, lux tenebris, nimiumq; furentibus agris
Fomentum medicig; fideles.
Ite igitur fortes, & me duce & auspice magni
Consilium curate parentis.
Æthereas sperate & opes, æterna; sedis
Sceptra mea, & conuiuia mensa.

LÆTIS

LÆTISSIMA ORBI LEGATIO.

Fortia debilibus superantur, maxima paruis:
Viderat hoc demens mundus, & obstupuit.

MAGNI CONSILII NVNTIO SVMMO S.

G 3

In

In tabulam Christi turbas pascens.

ODE TRICOLOS TETRASTROPHOS
XLII.

EXPLETA mensis turba capax
Non ante vossi manere ferula,
Cognovit aperi magistri
Quoniam apert, valeatq; curat
Cum patris atri, & qua facile puer
Perferre possit pondera piscium,
Crevisse Christi partem
In manibus frangere cernit.

Cibus an ipsis dividat, an magis
Masse impar aliam matrem erit,
Cognoscere hanc quoniam manistri,
Ferre cura, & remanere lesse.

Servanda cura que fuerat super
Dum fructu in se expendere, colligunt;
Mirantur impensam negantes,
Compositum curamque cavent.

Et iam palati multoq; saci sat
Comitia, utat nil sibi dulcius
Sedisse transactis per annis,
Nil melius patitur tunc.

Quis non malarum stultia cupidinem
Deposuit ardens & studia, & gratia
Curas habendo, si benignus
Verba cuncta habet ore Christi?

PRO-

PROVIDENTIA CERTISSIMA.

Si potiora Deum pascas, nihil indigeas: si
Deteriora petas, nil satis esse puta.

HUMANÆ INFIRMITATIS CURATOR. L.

G 4

In

In tabulam Lazari ab inferis reuocati.

ODE DICOLOS DISTROPHOS L.

VIRTUTIS alta publicum spectaculum
Christus daturus iam suis;
Docturus & quantum ardeat mortalibus
Afferre vitam perditis:
Vinci suum absens pertulit charum caput
Lethi sopore Lazarum,
Dum notus esset gentibus casus viri
Signum futuri viuicium.
Cui membra tabo rancido scedauerat
Quartus sepulta Lucifer,
Hic efficaci percitus Christi sono,
Quem mors & inferi expaueant,
Surrexit atro de sepulchri carcere,
Lethi remissis vinculis:
Testatus ardens ferre quid possit fides,
Quid donet & nato Deus.
Nato & salutis nuntio, quem temporum
Prospectat ordo principem,
Ipsi quoque orbi iam senescenti malis
Letos tributurum dies.

FIDEI

FIDEI MOMENTVM.

Nō moritur quē Christ⁹ amat, potiusq̃, quiescit.
Ille citò, quem vult, euigilare facit.

VIT. E AVCTORI EFFICACISS. SAC.

G 5

In

In tabulam Christi regis Ierosolymæ declarati.

ODE SAPPHICA LI.

PVLCHRIOR nunquam, licet vsque fastos
Iesuſum à priſcis repetas colonis,
Sol prius luxit Solymuni beatae aut
Gratior urbi;
Quam peroptatis ubi tempus annis
Obtulit magni faciem videndam
Regis, arcano cecinere qualem
Carmine vates.
Cui dedit nutu pater efficaci
Pellere infanda mala damna fraudis,
Et noua migrato reuulſiſſe mundo
Sacula vite.
Huic ut exceptum populi valerent
Cernere, & certis celebrare ſignis,
Vexat inſuetis iuga ferre lente
Pulvis aſelle
Principem, non ut quibus intumuit
Folle ventuſum vitiſſa peſtus
Vrget, inſeſtis populo, cupido
Ambitiq;
Hiſ poteſtatum ſpecie ſuperba
Arrogat laudes metus, atque honores,
Multa mentitos male blandientis
Munera lingue.
Huic ſed æternos mernere plauſus
Dona doctrinæ memorata diuæ,
Atque moroſis medicina præſens
Addita morbis.
Vidimus cæſos pueros canoro, ac
Virgines Regem coluiſſe verſu,
Et ſalutarem meminiffe, & alto ex
Aethere miſſum.
Quin & inſonant oleæ virentis
Pacis auctori pia turba frondes
Spargit, & veſtes properat, cupiq;
Sternere eunti.
Nam probat ſanctum potiusq; dignum
Enehi iunctis humeris colentum,
Quem Deus terris iubet eſſe regem,
Pontificemq;.

SALVTIS PROPOSITIO.

Christum ſponte tibi venientem ſuſcipe mitem,
Si non ſuſcipias, experiere grauem.

REGI LEGITIMO DECLARATO S.

In

In tabulam cœnæ Domini.

ODE DICOLOS DISTROPHOS LII.

EXPECTATA diu, sibi

Atque optata noui ex orbis origine
Cœnæ ad fercula mysticæ

Conuiuas homines sollicitat Deus;

Quales agmina celitum,

Si possint, epulas inuideant viris,

Admirata minoribus

Grato munifici consilio patris

Tantum terrigenis decus

Et deducta polo munera porrigi.

Nam quæ ritibus annuis

Abrami soboles festa peregerant,

Contestata iugum graue, &

Depulsos dominos, & miserum metum,

Euasq; maris diem,

Extinctasq; minas fluctibus impias;

Veris nunc eadem modis

Instaurata nouat, qui patris integrum

Consort imperium tenet,

Qui vitam proprio numine sufficit,

Defectumq; animat genus.

Hic sese gregibus dum esurientium,

Arcani specie latens

Panis, suppeditat; dumq; rubentia

Vini pocula sanguine

Occulto at proprio præbet auentibus,

Quicquid mentibus improbus

Ac membris coluber subdiderat mali,

Et quam scire malum petens,

Mater perniciem fuderat inuido

Fataliq; nepotibus

Pomo, visceribus corrigit intimis;

Et lethi remouet iugum,

Et dat posse bonis perpetuis frui.

CELATVM SECVLIS ARCANVM.

Has epulas, quæis vita Dei, quæis munera Christi
Conciliantur, ames, si sapias, ut capias.

DEI BENIGNITATI ADMIRANDÆ S.

In

In tabulam Christi ad victimam ultro oblata.
ODE TRICOLOS TETRASTROPHOS LIIL

Q V I solus omnes immeritus luat
Noxas parentum, & crimina posterum,
Nunc agnus orbi postulatui,
Ipse animam iugulumq; prebet.
Namque ante priscis ritibus hostie,
Quæcumque cultros imbuerant sacros,
Nec crimini expedire nostrum,
Nec poterant mala dimouere:
Non si secundo à sideribus die
Armenta, quotquot vel pecudes tulit
Tellus, ad aras obtulisses
Ignibus assiduis calentes.
Nam quæ sub alti cardinibus poli
Humana præter munera quadrupes?
Vel mentis exaquet va'lorem,
Vel pretio solidante ponat?
Vras auaræ ignibus omnia
Omentata semper, non veteris tamen
Consumis una & membra Adami,
Semina vel male nata tollis.
Quid quod nec illis vinida spiritus
Concessa vis est, qua valeant semel
Eximèta respirare in antra,
Atque nouam repetisse lucem?
Possent recepto munere quamlibet
Extare, & artes induerent nouas,
Non illa partes attulissent,
Aut animas reclinata nostras.
Atqui vetustis debuit aribus
Occisus aquas pendere noxiæ
Pœnas, & exurgens probanda
Iustus homo rediisse vita.
Ergo efficaci munere duplici
Instruitus agnus, quique valet mori;
Rursusq; vincens emicare,
Atque sibi sociare mundum;
Hic, (omne nostrum qui superat genus)
Firmat volentis consilium Dei,
Et sponte productus, nocentium
Falta hominum subit expianda.

PUBLICA VICTIMA.

Maxima mortalis qui ferret pondera culpæ
Asportanda, unus Christus & Agnus erat.

SACERDOTI ATERNVM VNCTO S.

In tabulam Christi in horto.

ODE DICOLOS TETRASTROPHOS LIV.

Non tam densa bonus credere Gedeon
Villis exposuit vellera candidis,
Nocturno penitus rore madentia,
Queis tellus sitit inuidens;
Nec tot sicca iterum combibit area
Diffusas nebule munere roscide
Stillas, que domitos exigua manu
Hosteis premoneant duci,
Quam multis hominum criminibus tener
Agnus comprimitur, qui subit omnium
Culpas immodico pondere plurimas,
Humanumq; refert genus.
Dum iusti memores numinis expedit
Iras atque odium, dum veterem parat
Offensam generis suscipere, ut graueis
Pœnas iustitiæ luat:
Ille & iudicii conscius ardui,
Et quantis voveat criminibus caput,
Quas explere petat vulneribus minas,
Horrens procidit & pauet.
Horret parte sui pronidus altera,
Que nec nempe mali nescia, nec boni,
Sed mens exuperat certa sequi graue
Magni consilium patris.
Hic dum pressa hominum criminibus tremunt,
Et mentis properant imperium sequi,
Permanant fluidis membra cruoribus,
Et sudore madent truci.

PVBLI-

PVBLICI DEBITI GRAVITAS.

Eheu corda graui nimium sunt pressa sopore,
Pro quibus hic orat Christus & aduigilat.

HVMANÆ MISERIÆ SVSCEPTORI S.
H Ia

In tabulam Iesu capti:

ODE DICOLOS DISTROPHOS LV.

COECCO carcere prodita
Nocturna tenebrae precipites eunt,
Terras quae temerent magis,
Et mergant veteri cuncta voragine,
Quam cum procubitu vago
Celabant pelagi confluuium rudis.
Hinc tantum sceleris feri,
Infandumq; nefas concipiunt vaga
Noctis tartarea agmina,
Vrsorum catuli & germina vulpium,
Insidumq; genus lupi:
Dum stricta inuiciunt vincula perdit
Miti agno etherei patris,
Quem diris lacerant ictibus, & trahunt,
Intentum penitus mori,
Et prodesse etiam carnifici suo,
Illum si tamen efficax
Permutare poterit non refugum cruor.

IMPRO-

IMPROBITATIS PERMISSAE IMPOTENTIA.

Traditur à seruo dominus, cui nō grauis est tam
Quod prodit, quam quod proditor ipse perit.

AGNO SALVTARI MITISS. S.

H 2

In

In tabulam Iesu in concilio damnati.

ODE DICOLOS DISTROPHOS LVI.

EHEV scelestis caca mens mortalibus
Et culpa dira consciis!
Quid non nefandi concipit praecepti mali,
Quid criminis non suscipit?
Simul tenebris obnoluta turbidis
Veri refugit lumina,
Et blandienti capta sorte commodi
Praesentis in praecepti ruit.
Namq; & senator & sacerdos altior,
Et scriba legumq; arbiter,
Errante plebe doctior insolentior
Sese suosq; perdidit,
Dum missa dono Patris almi pignora,
Agit ream prolem Dei,
Salutis ampla qui ferebat pontifex
Promissa rebus efficax.
Hunc parricidis orta turba viperis,
Illudit indignis modis,
Postquam furentis voce turpi flammis,
Damnauit amens concio.
Et ora Soli percolenda fulgido
Vesana deturpat manus:
Ac verba videns miscet insolentia,
Quae dictat infernus furor.

VIR-

VIRTUS MUNDO INUISA.

Contemnit damnatq; suam male sana salutem
Turba hominum, postquam decidit in tenebras.

INNOCENTI PRO SCELERATIS DEVOTOS.

H 3 In

In tabulam Christi ad Pilatum ducti.

ODE DICOLOS DISTROPHOS LVII.

QVONAM scelestâ turba non dignis virum
Vinculis reuinctum proripis?
Nam nec cicutâ temperator impius,
Nec cede famosus latro,
Nec qui parentis edibus flammâ tulit,
Tantos furores excipit.
Vix ista seua fert tumultus inuidi
Exempla, qui negat Deum:
Vel qui deorum abominanda numina
Ausis prophanis consecrat.
Qui sanctâ legis abrogat volumina,
His debet excludi modis.
At hic salutis certus alma nuntius,
Amica mens mortalibus,
Hic expetitus ante cunctis seculis,
Promissus atque vatibus;
Matura missus nunc referre tempora,
Fructusq; dignos poscere;
Heres colonis execratus improbis
Fundo è paterno pellitur:
Fundo probatis quem noua arte vitibus
Diuina plantarat manus;
Heu pernicacis fraude gentis, & dolo
Exclusus extra vineam,
Vrsis premendus, & feris leonibus
Dilancinandus traditur.
Sed horret atrox gentis impie nefas,
Fera ipsa, & vrgetur tamen.
Inuita verbis cogitur minacibus
Sanire in agnum innoxium.

FELI-

FELICITAS REPVLSA.

Vtrique infamis populo cum factus Iesus,
Curabat populi res utriusque tamen.

AGNO A LVPI LEONI OBIECTO S.

H 4

In

In tabulam Christi ad Herodem missi.

ODE TRICOLOS TETRASTROPHOS LVIII.

IUSTVM & suorum fraudibus inuidis
In mortis actum crimen ut audiit,
Non prator audebat nefando
Iudicio temerare Iesum.
Exlex & atris noctibus undique
Septus Tyrannus, fas tamen inspicit
Et iura perpendit profanus
Pontificum melius cathedris.
Ille innocentem perdere transferens,
Declinat acti iudicium rei,
Causamq; deuoluit tyranno
Quem Galilæum populi timebant.
Hunc nec paternæ exempla ferociæ,
Nec tuta nusquam cura tyrannidis,
Nec regis illud nomen uncti
Iudicium temerare cogunt:
Postquam superbo iusserat ambitu,
Et curiosa mente poposcerat
Spectator ac vellet probare
Signa modis celebrata miris.
Sed Christus altæ sceptræ potentie
Vultu seüero despiciens, tacet,
Et vana poscentem silendo
Improbat, imperiumq; temnit.
Ergo Latini ad iura Palatii
Fastidientis munere principis,
Et veste derisus nitenti
Opprobrium tulit ipse nostrum.
Probrisq; sædis pressus, & arduo
Sensu dolorum, non tamen immemor
Prodesse, iungit dissidentes
Numine conciliatq; reges.

INNO-

INNOCENTIA SPECTATISS.

Quot testes habet ex populis innoxius agnus,
Ingratum mandum tot premet arbitriis.

HVMANÆ CAUSÆ PROCVRATORI
FORTISS. S.

In tabulam Iesu flagellati.

ODE DICOLOS DISTROPHOS LIX.

QVID sanctum Iesu corpus atque innoxios
Artus aduris carnifex?
Quid membra, quanto puriora sidere,
Plagis cruentis inficis?
Non tantus unquam stirpis incensa fragor
Auditur altis montibus,
Nec denotatus in supina marmora
Imber, ferit frequentius.
In me furentem verte si sapias manum,
Et terga cede noxia.
Namque ipse lene legis excussi iugum,
Iussa ipse perfregi Dei:
Heu quanta dignus vincla perferre & necesse
Et flagra dura perpeti.
Sed istud, atro quod cruore pernotas
Maiora laturum, caput
(Cui cuncta magni turba prefulgens poli
Addicta parat nutibus.)
Contracta noxe crimina expiat mee,
Iraque placat vindices.
Vides ut alto perferat silentio
Que sanis addis verbera?
Atqui efficaci deprecatur is tuas
Meaque poenae vulnere.

PACIS

PACIS HUMANÆ DISCIPLINA.

Vritur ardenti tortoris verberare Christus,
Quem magis humani torret amor generis.

IGNOMINIAE PUBLICAE SUSCEPTORI S.

In

In tabulam Christi Bar-Aba posthabiti.

ODE DICOLOS DISTROPHOS IX.

QVÆ pestilentis, heu, furoris pocula
Deprompta ab inferno lacu,
Malo remixta viperarum sanguine,
Spumæq, tabida asspidis,
Incontinente fauce traxit invidum
Vulgus ferente Belsebo?
Quid non furentis caca turba consili
Admittit, atque criminum?
En cuius alta summa laudis arbitri
Credatur vsque calculis?
Quisnam repente vos probata compulsi
Mutare testimonio?
Aut quæ nouandi spes amata commodi
Vestris inaruit mentibus?
Sic improbato regis almi numine
Optare turpe dedecus?
Optare culpam sanguinis, nec omine ex-
cepisse posteros graui?
Quem nuper amplis plausibus susceperat
Regem Deumq, creditum:
Quem de paterna sede missum dixerat
Summe salutis principem,
Experta magnis efficacem fructibus,
Verbisq, veracem bonis;
Huic turba lymphis innatante cortice
Et vilis & leuis magis
Audet latronem prætulisse perfidum,
Agnumq, postponit lupo.
Et non profana plebis heu sententiam
Mens docta calitus oderit?

HVMA-

HUMANÆ MENTIS LEVITAS.

O mēs leua hominum quæ pignora certa salutis
Postponis damno dedecorig, tuo.

HÆREDI ÆTERNO A SERVIS EXPLOSO S.
In

In tabulam Christi producti.

ODE DICOLOS DISTROPHOS LXI.

QUEM maria & venti metunt, quem lucida cali
Agmata perpetuo venerantur,
Quem vita pacisq, alma lucisq, beata
Pontificem fontemq, perennem
Credimus, & natura probat responsaq, prisca,
Atque index certissimus usus:
Idem hominum scelere infami atque immanibus ansis
Dum tenebra vignerent malignae,
Hen facinus, patria depulsus ab ade, profanis
Obiectusq, leonibus, ecce
Funeſto ligno grauis opprobriisq, proterua
Lingua, cuncta venena vomentis,
Ducitur ingrato populo inuisusq, sacerq,
Infamis quoque fabula vulgo,
Obscurisq, genis colapho effususq, cruore, &
Sumptis toto corpore plagis,
Vultu habituq, omni nimium mutatus ab illo,
Certatim quem plausibus amplis
Legitimè nuper Regem auctoremq, salutis,
Vrbis Solymum venerata canebat.
Nunc adeo veluti cunctis insensius, ab omni
Leditur & perſeri probra turba:
Scilicet à cunctis caput hoc damnable noxis
Mundus, iam video, dabat omnis,
Deuotam & vario multorum crimine calum
Hanc animam statuitq, petitq,
Ac purus natura Agnus delicta suorum
Nunc subit, & luiturus acerbo
Vulnere, personam tenet execrabilis hirci
Damnatus quem deuonet orbis.

LXX INTER TENEBRAS.

Artibus atque armis in te qua mouerat hostis
Victus stultitiam sentiet ille suam.

INNOCENTIAE PRO NOCENTIB,
TRADITAE.

In tabulam Christi crucifixi.

ODE TRICOLOS TETRASTRO-
PHOS LXII.

CERTVM recenti ex orbis origine
Firmatum & alta mente negotium,
Deliberata morte magnus
Explicat ac peragit Sacerdos.
Amisſa vita munera perfido
Primi parentis crimine degener
Natura cunctis haud valebat
Artibus aut opibus referre:
Vita perennis lux niſi feruida
Lethi vagantis per miſerum genus
Intraret horrendas tenebras,
Et caperet premeretq; viſtrix.
Auſtor malorum tunc veterum draco,
Hami latentis faucibus additos
Perſenſit vncos, dum paratam
Aggreditur temerator eſcam.
Ille & potentem iam malè prouidus
Prædam libenter linqueret, ac malè
Luctatus intorſit ſuperba
Peſtora conuoluitq; tractus.
Spenſa lignum membra doloribus,
Atq; effluenti ſanguine conficit;
Noſtram ſed attentius ſalutem
Cogitat is, tacitusq; curat:
Donec probante hæc pignora numine
Suffecit vnâ pro populo hoſtiam,
Iraſq; ſedauit tremendas,
Atque poli patefecit arcem.

SACRI-

SACRIFICIUM SUMMVM.

Infamis ſuaueis fructus hæc ſuſtinet arbor,
Quæ vitæ poſſunt commoda certa dare.

SACERDOTI MAXI. PRO POPV. LITANTI, S.

I

In

In tabulam Christi de cruce depositi.

ODE TRICOLOS TETRASTROPHOS
LXIII.

QVALEM reuulsis frondibus aesculum,
Quam saeva ventis bruma nivalibus
Orbauit umbroso nitore,
Terra parens doluit videndo:
Quam post remissis frigoribus breuis
Hora recepto robore viuadam,
Ramosq; crescentem priores
Sperat auens bene prodituram;
Namque illa firmis indita stirpibus,
Vires tenaci cespite protulit,
Qua viua subiecti caloris
Vis penetrat, recreatq; terras:
Talem dolenti pectore, & intimis
Percussa virgo visceribus, truci
Demissa ligno membra nati
Conspiciens, gemit, atque fulcit.
Quem culpa nostri sanguinis & nefas
Omni carentem crimine presserat;
Floremq; delectum parenti
Contuderat furcata turba:
Ast efficaci numine compotem
Vita valentem munera mortuis
Præbere membris, & remotam
Corporibus renocare lucem,
Tantisper almus dum veniat dies,
Et cedat atris nubibus obsita
Nox illa, defunctum labore
Certa fide genitrix manebat.

INIMI-

INIMICITIÆ COMPOSITÆ.

Cuncta, Deus dixit, trado tibi, quod mihi seruū
Tute ad mortiferam gesseris vsque crucem.

INFEROR. EXPUGNATORI EXPOLIATO-
RI Q. FORTISS. S. I 2 In

In tabulam Sepulchri Epitaphium.

CARMEN ELEGIACVM LXIII

MIRATVRA citò rediituum surgere corpus,
Marmorei silices antraq; parua tenent.
Pignore deposito multum ò felicia saxa, at
Pignore reddendo saxa beata magis.
Membra fouete hominis, quibus est nil purius vsquam,
Membra extincta hominis, viuida membra Dei.
Neu tabem, neu vos turpeis metuatis odores,
His procul ista malis est aliena caro.
Iam quod erat nostra culpa, mors eluit; ultra
Mortem pro nobis debuit ille nihil.
Nunc sibi (namque potest) vitam propriam ipse reponet;
Perpetuo & nobis viuere posse dabit.
Compositas igitur saxum hoc testabitur iras,
Et renouata orbi fœdera amicitiae.

IESV NAZARENO PRO MVNDI NOXIS
OCCISO, REGNI CAELESTIS HOMINVM
CAVSA ASSERTORI DEI FILIO VIVEN-
TI, HOMINI MORTVO EFFICACISS. SE-
PVLCH. NOVVM AD TEMPVS BREVE.
XX DIV, CONS. DESTINAT. EST.
HVMA-

HVMANI GENERIS DIVITIÆ.

Pressa labore graui pugna dū membra quiescūt,
Expoliat Barathrum Spiritus & tenebras.

In tabulam Christi resurgentis.

ODE SAPPHICA LXV.

I AM nono felix nitet orbis ortu,
Clara festinat solito priores
Ianuas nato referare prima
Nuntia lucis.
Cuncta sollennes variare lusus
Cernimus: dulci volucres Camœna
Personant sylvas & amicta verno
Prata nitore.
Quæq; crudelem doluere mortem
Nuper auctorisq; hominum, suisq;
Sidera obducto tenebrata calo
Ruptaq; saxa,
Hunc vident vita reducem; cruenti &
Compotem belli, & grauis eminentem
Casibus lethi, meriti ac triumphis
Munere clarum.
Is breui magnos spatio labores
Perferens dura necis, ac sepulchri,
Victor & furias Acherontis unus
Diruit arces.
Inde funestum domitor tyrannum
Fraudibus parva minuens corona
Traxit, & regnum spoliauit amplum
Mortis amara.
Criminum auctrices furias, metusq;
Visus aratis cohibere vinclis,
Efficax alma sociare mundo
Commoda vita.

VITA

VITA ORBI ALLATA.

Vidit ut extantem Satan de funere Christum,
En, ait, hic homines non mea regna, nouos.

IESV CHRISTO MVNDI MORT. INFE-
ROR. Q. VICT. POTENTISS. S.

In tabulam Christi discipulis conspecti.

ODE DICOLOS DISTROPHOS LXVI.

IMPROVISA simul nigro lux ignea celo
Fulguris emicuit:
Turbatos horrore animos hiemisq; malignæ
Nubibus assiduus
Exerret, trepidosq; oculos præstringit, & ætri
Lumine sæpe ferit:
Ut quancquam certus radianti ex æthere fulgor
Sensibus incubuit;
Obtenebrata tamen stupescitq; lumina tristis
Tempora noctis agant.
Non secus occisi tempestas dura magistri,
Exanimisq; metus
Discipulos tristes effecerat, ut neque certis
Visa oculis Domini
Vel species vel verba novam testantia vitam
Perdoceant pauidos.
Non haustu mens arcta hominum comprehendere prima
Munera tanta valet.
Illa tamen sei tarda putes ignorare rerum,
Cordæque dura nimis
Multiplices usus, ventura in secula mundo
Expedire boni.
Nam quicquid fidei obicunt errorq; metusq;
Ingenium vel inops,
Impietas, & suspicio malè credula veris,
Vel dolus illaqueans;
Omnia præfenti exemplo, iam testibus illis
Exuperata iacent:
Nec quicquam reliquum dubij est mortalibus ultra,
Credere quin valeant
Quicquid præfata alma adscripsere oracula Christo,
Quicquid Apostolica.
Felicis adeo, dubio quos exiit omni
Sæpe oculata fides.
Dicta Dei sed qui credit, felicior ille est,
Nec petit inspicere.

VERI-

VERITAS SPECTATISSIMA.

*Non viuum dubitate ultra; sed credite, vobis
Posse dari per me vincere mortis opus.*

CHRISTO VIVEN. PERP. OMN. DOM.
APPELL. S.

In tabulam ascensionis Christi.

ODE TRICOLOS TETRASTROPHOS LXVII.

EX PERS amara mortis, & hostium
Victor, triumphis perpetuis potens,
Solisq; pervincens nitores,
Astra petit patriamq; Christus.
Qui patris amplum sponte reliquerat
Regnum, quietas & superum domos,
Mortalis & vite labores
Pertulerat vigilesq; curas:
Celante numen corpore maximus
Hospes, paratus seruitium graue
Terris subire, atque inquietos
Usque dies tolerare & annos:
Et sumpta nostrae sortis, & ordinis
Incomparandis membra laboribus
Intendit, exercetq; patris
Nutibus, imperusq; summi.
Ergo peractis ipse periculis,
Seruus probatis officiis bonus,
Audire dilectusq; natus
Promeruit, soliq; consors:
Praesensq; nostris partibus addidit
Virtutis, alti & munera nominis,
Carniq; diuinos honores,
Et proprium decus arrogauit.
Miratur ardens discipuli cohors,
Certo petentem numine sidera;
Nubesq; subiectas prementem,
Vix oculis celerem sequuntur.
Regemq; cali suscipiunt suum
Victoris auctum laudibus inclytis,
Celsiq; plaudentes ministri
Concelebrant hominem Deumq;.

EME-

EMERITA GESTORVM GRATIA.

*Ipse via est, ductorq; bonus, qui venerat alta ex
Arce, redit, nobis ut paret ipse domum.*

CHRISTO TRIUMPHANTI S.

In

In tabulam Spiritus sancti.

ODE SAPPHICA LXVIII.

QVICQVID optandum cecinere vates,
Principes quicquid cupidi petebant,
Attulit mundo celebranda Christi
Pontificis lux:
Clara lux flammis radiata miris,
Qua male extinctum renouavit orbem,
Quæq; deiectum lenat impotenti
Pondere Adamum.
Dextera Christus patris efficaci
Redditus, chara comitum caterue
Impetrat magnis meritis reperia
Flaminis almi
Dona: quæ postquam sociata castis
Mentibus, mortem perimunt priorem,
Et graues noctis tenebras corusco
Lumine mutant;
Error & tristes fugiunt pauores,
Quæq; cor fluctu quatit inquieto,
Pacis infelix inimica sentit
Frena cupido.
Constat exemplo facilis benigno
Christus, & nostris eadem parare
Saculis, si quis meruit probando
Præmia cursu.

HVMA-

HVMANI GENERIS RENOVATIO.

Huius flāma animū penetrās quæ corripit ignis,
Aurum fit, viles exuit & cineres.

CHRISTO REGI POTENTISS. DITISS. LI-
BERALISS. HOMINVM DEIFICATORI S.

In tabulam Petri de Christi numine perorantis.

ODE TRICOLOS TETRASTROPHOS LXIX.

VIR ut minori praeiteat viro,
Virtutis & quid, quid sapientiae
Divinus humano suorum
Spiritus ingenio reponat:
Ille & probavit, qui pauidus prius
Dignum magistrum laudibus, ac fide
Rogantis ad vocem puella,
Nosse hominem male pernegabat:
Vulgaris & qui consilij potens,
Caeloq; terra commoda praefrens,
Vitam daturum morte nostram
Stultus auct reuocare Jesum.
Postquam imbuentis munere spiritus
Mutatus, idem liquit inutiles
Curas, & accensus superno
Igne, noua nituit figura:
Fastus tumentes despicit, & minas,
Nec Christo iniquum concilium timet;
Turbamq; sermonesq; vulgi
Temnit, & imperium superbum:
Praesens docere & dicere feruidus,
Christum efficaci numine compotem,
Magnisq; sublimem triumphis
Aethereas decorare sedes.
Vnde & sequaces nobilitet suos,
Auctosq; magnis artibus instruat
Miranda narrare, & stupendam
Reddere debilibus salutem.

CHRI-

CHRISTI VIRTUTIS SPECIMEN.

Anne vides, quàm magna valet; cui munere Christus
Obtigit immisso & sapere, & facere!

CHRISTO IN PERPETVVM SALVTARI S.
In

In tabulam Sauli à Christo reuocati.
 ODE DICOLOS DISTROPHOS LXX.
 QUANQVAM saeva furens lupus
 Rictus horridos ac sitientia
 Feruens pectora sanguinis,
 Eruetq; minas & rabiem trucem:
 Quanquam proposito graui
 Impulsus, pecoriq; & populo pio
 Infandum meditans, paret
 Cades, insidias, & trepidam fugam,
 Actus stultitia & boni
 Fallaci studij nomine percitus,
 Cui dentes acuit truces
 Vulgi, & mobilium gratia principum:
 Mutatus tamen audiit
 Agni consilium, inssaq; mitia:
 Sese & praeiuit integrum
 Propugnare greges, quos malè presserat:
 Praeco & nominis optimi,
 Et qui signa sacra militie ferat
 Iude ad progeniem feram,
 Regesq; & populos & maris insulas.
 Non illum retinet metus,
 Non aut propositi cura tenax sui,
 Mutati & studij pudor,
 Postquam Nazarida iam monitis boni
 Corruptus melius sapit:
 Cum praeceps media succubuit via,
 Mentemq; & rabiem malam,
 Ac sese penitus deposuit grauem.
 Tantum vertere praeualet
 Christi diua manus, duraq; mollibus
 Mutans, fortia firmitus
 Formare & melius pectora, si modo
 Et veri & studiis boni
 Incensus, cupias falsa relinquere.

CHRISTIANÆ SIMPLICIT. VICTORIA.

Ambitio, vanum studium, zelusq; superbus
 Exemplo hoc quicquid mundus habet, sileat.

CHRISTO VINDICI EFFICIENTISS. S. S.

K In

In tabulam Iudicij.

ODE DICOLOS DISTROPHOS LXXI.

CONSILIIS stabilita Dei firmataq; insis,
 Dies paratur adferenda saculo,
 Exoptata piis, satis ac non credita pravis,
 Minace saepe dicta voce vatibus:
 Quam neque terribiles valeant superare tyranni,
 Cauere turba nec superba diuitum;
 Quamq; animi laudent mites, despectaq; mundo
 Sibiq; iuris usque corda conscia:
 Expositura dies sortes mercedibus aequas,
 Modumq; rebus additura gentium.
 Hinc epula semper dulces, & gaudia certa
 Pius feruntur expetenda premia.
 Illinc aternis subeunda incendia flammis,
 Nouusq; semper additus malis dolor.
 Hic lata superum voces, laudesq; perennes,
 Choro beata concinente carmina.
 Ast illic turpes gemitus, luctusq; frequentis
 Sonat furente mixta turba Demone.
 Hi fines rerumq; vices, aut premia diue
 Manent salutis, aut perennis exiti,
 Vel quos fas, pietasq; iuuat, vel perfidus error
 Vtrosque rege indicante calitum.
 Vitram igitur placeat, nostrum est, contendere metam,
 Capax petatur, arcta seu magis via.

HVMA-

HUMANAR. RER. NECESSARIIS EXITVS.

*Qui timet hoc solium, felix: felicius illo est
 Qui Christum regem non metuit, sed amat.*

CHRISTO REGI DENIGNISS. VITORIQ. IVSTISS.

K 2 IVDI-

IUDICIUM D. DOCTORIS
Hunnæi Canonici Louaniensis Regij Pro-
fessoris Theologi ex Collegio censorum Lo-
uanienfium.

HVNC septuaginta vnus Odarum li-
brum ab eruditissimo viro Bened.
Aria Montano Doctore Theologo
& poëta laureato decantatarū, vnā
cū tota Monumentorum cōstru-
ctione diligenter perlectum & exa-
minatum, testor nihil habere quod
catholicum lectorem meritō offen-
dat, sed plurima quæ conducere Le-
ctori pio, eumq; oblectare poterunt.
Louanij CIO. IO. LXXI. XVI.
Kalend. Apriles.

Augustinus Hunneus
Professor S.Th. Regius.

IUDICIUM SILVESTRI PAR-
di Theologiae Licētiati, Canonici Antvver-
piensis ex Collegio Censorum Regia aucto-
ritate & Episcopali electione Antverpiæ
instituto:

Vnā cum Episcopi Collegij ipsius præ-
sidis confirmatione.

HAEC humanæ salutis Monumenta
docta sunt & pia, omnibusq; , vt in
vera religione exerceantur, perne-
cessaria. quare vtiliter imprimi pos-
se iudico. Datum Antverpiæ Ka-
lendis Martiis. An. M. D. LXX.
Stylo Brab.

Ita testor Silueſter Pardo S.
Theologiae Licētiatus, Ca-
thedralis Ecclesie Ant-
verpiensis Canonicus.

IDEM iudico & ego subscriptus,

Franciscus Sonnius Epi-
scopus Antverpiensis.

K 3

BENED.

BENED. ARIÆ MONTANI
CARMEN VOTIVVM AD
CHRISTVM IESVM.

SI TV Christe mei munera carminis,
Nostri & vota probas pectoris abdita,
Laudes (namque potes) da pateant tue
Orbem quâ veteri consocias novum:
Non ut fama meum nomen in ultimas
Oras Oceani deferat, aut decus,
Viresq; ingenij commemoret mei.
Nostrum quidquid id est, est leue, nec valet
Perdurare dies, vel mare, vel vias,
Quin victum penitus sorte cadat sua.
Sed, quod nostra sonant carmina, maximum
Nomen, quod superat sæcula; quod mare,
Quod terræ, barathrum, sidera quod colunt;
Quod præsentem domat fortia robore;
Quod deuota replet pectora numine;
Quod lassos recreat, quodq; sonet pios:
Hoc nomen numero non numerabili
Virtutum solidi ac muneris efficax;
In quo certa salus vitæq; publica est
Orbi nunc nimis ponderibus mali
Depresso & vitij criminibus grauis;
Hoc nostris celebre & carminibus sacrum,
Per nostros populos ferre per externos,
Diffuso & pelago quâ patet ambitus,
Decantare nouis vocibus expeto.

Nam

Nam si magna semel munera nominis
Sint gustata tui, carmina concidant,
Et chartæ sileant, famaq; & ingenti
Vis nostri pereat: nominis at tui
Virtus visceribus, cordibus & piis,
Hærebitq; animis, quod neque temporum
Robur, nec minuant sæua tyrannidis
Tormenta, aut validis turma phalangibus
Quam multas tetricis conuomit ostiis
Sedes Tartarei turbida Principis.

CHRISTOPHORVS PLAN-
TINVS LECTORI S.

IMVLAC ea, quæ à nobis nuper excusa
sunt, Humane salutis Monumenta, à Be-
nedicto Aria Montano excelsi ingenij viro,
non minus eleganti quàm docto Poëmate
cōscripta ad multorū doctissimorum & am-
plissimorū hominum manus peruenierunt,
non potuerunt illi summā hominis doctrinā, rerum diuinarum
cognitionē clarissimā, & grauissimū illud argumentum admi-
rabili carminis suauitate, & dignitate tractatū summopere nō
admirari. Eorū enim omnium, quæ vel ab ipso Adamo ad Christi
D. N. postremū vsq; iudiciū, in sacris libris ad nostrā salutem
necessaria habentur, seriē & summā, tanta certitudine & fa-
cilitate cōplectitur, vt à nemine vnquā tanto splendore ac do-
ctrina, atq; à praestantissimo hoc viro tractatam esse mihi suis
verbis sint testati. Pleriq; tamen ex iis nō potuerunt suū animi
dolore ita continere, quin cum quoq; mihi patefacerent. Vide-
bant quippe homines sapientissimi, fore, vt sancti illius argumēti
tractatio, eaq; non solum vilis & iucunda, verum etiā omni
literatorū generi plane necessaria, propter rerū quæ in ea con-
tinentur, celsitudinē, non à quouis ita faciliē intelligeretur. Do-
ctū enim (aiebant) piū, & valde attentū, beneq; in sacris libris
et pietate exercitātū lectore ea desiderat. Quod cū animad-
uerterē, nec possem, pro eo quo me esse sentio erga rē literariam
propenso animo, studiosorū, atq; etiam clarissimorū hominū,
quos dixi, honestissimo desiderio nō satisfacere; operapretium me
facturū existimaui, si vnius & septuaginta illarū odarū, quibus
humana salutis mysteria elegantissime descripta sunt, argumē-
ta, & sensum, breuibus aliquot annotationibus indicare, & ali-
quo modo explicare. Hæc verò prouinciā non ideo suscepi, quòd
meo ingenio fretus aliquid à me præ cæteris præstari putem, sed
quia nō dubito quin plerisq; in locis, qui multorū sententiis dis-
finitate carere non videntur, mentem ac sensum auctoris, quo
qui-

quidē, pro ea qua praeclatus est morū facilitate, familiariter v-
tor, non sim assecutus. Hisce igitur laboribus, lector, fructus: &
si quid, quo tua studia promoueri posse existimes, hic à nobis
praestitū esse cognoueris, Deo sapientissimo, ad cuius gloriā om-
nia sunt referenda, totam laudem & honorem tribue. Vale
Antuerpia, Calend. Augusti. CIO. IO. LXXI.

DVPLEX in hoc libro continetur monumentorū genus:
VNVM est planē Architectonicū, constans picturis & ima-
ginibus locorū, personarum ac rerū gestarum: hoc Architecto-
nū orationibus illustratur; quarū triplex in vniuersum ratio est;
aut enim summū totius depictae rei argumentū describitur, &
ea doctrina pars, quā didascalica vocant, usurpatur; cuius ge-
neris orationes inscriptiones dicuntur: quibus vel virtus vel vi-
tū illius imaginis contemplatione annotatur: aut personae vel rei
gestae auctoritas indicatur, eaq; per dedicationes exponi solet.
aut vsus aliquis capiendus ex ipsius operis inspectione spectatori
proponitur, idq; plerumque disticho aut monosticho, vel alias
breui epigrammate expeditur. Totum autē hoc dicendi genus
breue, graue, significantissimum atq; antiquitatis plenum esse
debet, neq; cū poetico, aut oratorio, aut comico, aut historico
stylo conuenire: sed suis numeris & definitionibus, hoc est,
Architectonicū constare, aliā sciunt, & frigidum, languēq;
futurum id quod nemo plenē assequi imitariue feliciter potest
qui Architecturae artis peritus non sit.

ALTERVM verò genus est Poeticū, quod non imagini-
bus, vt illud alterū, sed verbis rē omnem depingit, atq; ea etiā
spectanda legentū sensibus proponit & describit, quae nullo pi-
cturae artificio effingi possunt, vt sunt voces, orationes, animorū
corporūq; motus omnes, & cogitationum studiorūq; formae.
Vtrunque hoc in libro ita ad amissimū expressum est genus, vt
obseruata pietatis & religionis sanctimonia ac dignitate, nihil
desiderari possit, quod vel ad Architectonicam grauitatem, vel
ad poeticam elegantiam, & sententiarum ponderosam pleni-
tudinem faciat. Hac antequam explicationem aggredimur,
admonitionis causa indicanda duximus.

TABVLA II.

ARGVMENTVM.

Vera sapientia rudimenta.] Christū Dei sapientiam Paulus
appellat, 1. Cor. 1. 24. Idē etiam Gal. 3. 24. legem antiquā,
cuius minister Moses fuit, pēdagogū hominibus ad Chri-
stum fuisse dicit.

Inscriptio.

Fideli ministro.] Mosi elogium Dei responso pronuntia-
tum, Numer. 12. 7.

Ode 11.

Mosi laudes canit, quē ab ipso vsque ortu Dei cōsilio
delectum, variis per omnem aetate amplitudinis testimo-
niis ornatum, tandē libertatis ducem declaratū, & legis-
latorem summa auctoritate constitutum fuisse ait.

Nobilis hospes.] Iethro Madi sacerdos, & vt Chaldaeus pa-
raphraestes interpretatur, apud suos magistratū summum
gerens.

Præpotens herbes.] Aegyptiorum sapientiā & detestabilem
magiam diuina virtute per Mosē superatā indicat, vl-
tro confessis Aegyptiis ipsis, & quamuis inuitis, tamen ob
pœnarum sensum cedentibus, Exod. 8.

Numinis puer.] Lex sancta est, Deoq; grata; hominib; ve-
rò, dū peccati impotentia imperat, propter maledictionē
& damnationē horribilis est, Rom. 7. & pluribus in locis.

Obsuper. clarus honore.] Gloriā & auctoritatē ex Dei col-
loquio Mosi additam indicat, Exod. 34. 21. 2. Cor. 3. 7.

Tabula 111. Argumentum.

Ambitio æmuloſa.] Prima cogitatio, qua parentes olim ad
crimē admittendū inducti sunt, gloriæ cupiditas erat, vn-
de inobedientia nata, ex qua scelus susceptum, hinc mors
cū miseriis omnibus consecuta. dehortatur igitur ab am-
bitione tabellæ argumentum.

Inscrip.

Fraus exphatrica.] Non virtute, sed fraude illa hominū
ruina parata est, ab antiquo serpente mendacij patre, quā
ab initio mendacem fuisse Christus docet, Ioan. 8. 24.

Ode 111.

Gratissimorū dolorū, erumnarum, mortis, malorumq;
omniū originē primā feminæ adscribit, quā à serpente se-
ducta

4 ANNOTATIONES IN ODA3

ducta, virum suū ad cōmune crimē pellexit. Causam verò fidei defectionē fuisse ait, quod uterq. magis serpentis fallaciæ, quàm diuinæ cautioni & prædictioni crediderit. ostendit præterea voluptatis nimium studium stimulos etiā addidisse illis, ad suscipiendum crimē, sicut scriptū est: Vidit igitur mulier, quod bonum esset lignum ad vescendū, & pulchrum oculis, aspectuq. delectabile, 1. Tim. 2. 14.

Tab. 1111. Argum.

Consilium absconditum.] Ut ex morte vitā oriretur, atq. ex veteri in nouū Adam homines transformarentur, consilium fuit celatū à generationibus, & seculis, & noui Testamenti tempore reuelatum sanctis, Coloss. 1. 26.

Inscriptio.

Misericordiæ vindici.] Namq. recōciliationis humanę consiliū ex misericordia Dei profectū est, Tit. 3. 4. 1. Ioā. 4. 10.

Ode 1111.

Indicat consiliū Luciferi in negotio primi hominis à se perditū fuisse, nō tantū humanū genus in suam tyrannidē redigere, sed etiam cū Deo de sapientiā velle contēdere. Hoc autē magnum mysteriū est, quod ipse auctor aliis plenius & apertius exponet. Huic verò Luciferi consilio diuinū oraculū opponitur, quo calliditatis illius cōmentā omnia superāda esse præcīnūt, cū summa ipsius doli auctoris perturbatione, & stultitię redargutione ac perniciē.

Tab. V. Argum.

Fœdus instauratum.] Nā quæ de misericordia erga homines Deus proposuerat, antiquus serpens turbare & irrita reddi curauerat, auctis in vniuersum hominū flagitiis, & mundo ad vastitatem ex diuini iudicij sententia addicto: sed ut propositum Dei maneret, fœdus cum Noë rursum est renouatum, ut exponitur, Gen. 9. 9.

Inscriptio.

Misericordiæ memori.] Dicatur Tabula Deo, qui cū iratus fuerit, misericordiæ recordatur, Habac. 3. 4.

Ode v.

Poëtica elegantia describit orbis instaurationē, ex misericordia Dei irā remittētis, & de æterna ac tēporali humani generis salute cogitantis: ostendit piorum sacrificia Deo gratissima esse. Demonstrat quantā orbi calamitatē homi-

BENED. ARIÆ MONTANI.

5 hominum peccata afferant; quantam Dei misericordia rursus salutem.

Renouata certis consiliis, &c.] Namq. tēpora omnia diluuij vna tēpestatis facies nimirū informis hiems & nox tenebat, quā diuina prouidētia in quatuor anni cōmodissima tēpora conuertit, sicut scriptū est: Cūctis diebus terræ, sementis & messis, frigus & æstus, æstas & hiēs, nox & dies nō requiescēt. Gen. 8. 22. atq. hæc ætas iuxta rationē Noë diuinitus præscriptam, ad Abraham vsq. ætatē pertinet.

Tabul. V 1. Argum.

Obedientiā constans.] Veræ obedientiæ exemplū Abraham proponitur, qui fide instructus nihil omnino laborū detrectauit, in mandatis Dei quamuis difficillimis facessendis. De hoc argum. lege Iacobi Apostoli epist. c. 2.

Inscriptio.

Fidei ductrici.] Quidquid ex fide suscipitur, rectum est, & fallere nō potest, pium susipientis animum: adest enim Deus fidei virtuti sibi gratissimæ, quā nunquā deserit, quā nusquam non ad optimum exitum perducit, modò fides ipsa viuā sit, qualis in carmine describitur. Huius inscriptionis sententia latē disputatur à Paulo Heb. 10.

Ode V 1.

Quem tu diua fides virū.] Fidē viuā non esse otiosam ostendit, sed obedientiæ rationibus & negotiis perpetuò deditā, neq. tantū opera vulgaria præstantē, sed planē heroica, vel diuina potius gesta susipientē, atq. adeo in omnium rectē faciendi, tū dura & difficilia tolerandi materia, aut exercitissimā, aut exerceri paratissimā. Est elegans ode, plena argumētis in sacra scriptura obseruatis: alludit ad multas historias diuinorum librorum. lege Hebr. 10.

Superior viribus amula.] Mira, sed verissima amplificatio, quando videmus Iacob fide instructū angeli colluctantis vim sustinuisse, ac tandem superasse, dicentis: Dimitte me, quia ascendit aurora, Genes. 32. 26. Sunt & alia exempla longē etiam hoc illustriora.

Tabul. V 11. Argum.

Fidei testimonium graui.] Credentis fidem viuā opera testantur, alioqui mortua arguitur fides, nisi per dilectionē operetur. Ostende, inquit Iacobus, fidē tuā sine operibus,

bus, & ego tibi ostendam ex operibus fidem meam, Iacob. 2. 18. itaq. opera fidei testimoniū à Paulo vocatur, Hebr. 11. 39. At qui maximè erga fidem periculi facti exemplū in Abrahā scriptura statuit, iussu filium sacrificare, & rem tantam indubitanter facessente. Ideo grauissimum testimoniū hic appellatur, Gen. 22.

Inscriptio.

Providentia consultrici S.

Deus enim obtēperantibus sibi opportunissimè prouidet, quanquā maximis rerū difficultatibus illi, dum obediūt, implicentur. Ita persuaserat sibi Abrahā, cum filio de victima roganti respondit, Dominus prouidebit sibi victimam, fili mi. Lege de hac re Psalmum 90. Qui habitat in adiutorio Altissimi.

Oda VII.

Plurimas difficultates cōmemorat, & grauissimas, quas Abrahā fides tentata peruicit; illud vnū secum statuens, obediendū esse Deo per omnia, rerūq. exitus illi esse permittendos, qui optimos semper efficere solet. Lege de hac re Psal. 45. Deus noster refugium. Cuius sententiam omnē poēta hoc loco refert. Hoc tēpore pactū salutis cū Abrahamo est confirmatū, cuius argumentū Iacob per quietem postea cognouit, ut in sequenti tabula indicatur.

Tabul. VIII. Argum.

Humana diuinitas. Videns Iacob mysteriū ecclesiæ, in qua habitaturus erat Deus trinus & vnus, Verè, inquit, terribilis est locus iste, & non est nisi domus Dei, & porta cæli. Cum autē Deus in hominibus inhabitat, homines ipsos deificat. Videte, inquit Ioannes, qualem charitatē dedit nobis pater, ut filij Dei nominemur & sim⁹. 1. Ioā. 3. 1.

Inscriptio.

Dei philanthropia. Tantam dignitatē deificationis nostræ diuino erga homines amori acceptā referendā esse indicat. In hoc est charitas, inquit Ioānes, non quasi nos dilexerimus Deū, sed quoniā ipse prior dilexit, 1. Ioā. 4. 10.

Argum. Oda VIII.

Omnium promissorū, quæ olim patribus facta fuerāt, de serpētis capite conterendo, de benedictione familiarū terræ in semine Abrahæ, summā quandā iā speciali quodam

dam modo relatā, in illa ostensa Iacobo imagine indicatā fuisse ait. Quandoquidē omnia illud continebant arcānū, Deū, diaboli deleta tyrānide, in hominibus, ut in propria sibiq. sanctificata domo, regnaturū, magnāq. futurā esse spiritū celestiū, & hominum amicitia, & familiaritatem. Est hoc magnæ significationis mysterium, de quo poēta aliās plenius soluta oratione disseret. Adeo autē excellentis argumenti est, ut cælū vsq. ad ipsum Dei thronum penetraret, quā obrem eleganti figura in ipso amplificationis incremento Ode ipsa finem sibi præscripsit.

Tabul. IX. Argum.

Fides morti insuperabilis. Adeo firmus & constans fuit Iacob in diuinis promissionibus integra fide excipiendis, ut nō modò ipsa maxima promissa, quæ ad vitā & salutē pertinebant, sed horū promissorum figuras, nepe terræ Chanaanorū possidēdæ pollicitationes, quanquā moribūdus, iā tamen constanter tenuerit, & à longē, ut Paulus ait, salutauerit; filiisq. suis, ut certissimas nō modò expectandas tradiderit, sed ipse etiā regionū & munerū partitione facta, testamēto possidēdas reliquerit. Est enim fides sperandarū substantia rerū, argumentū nō apparentiū. Heb. 11.

Inscriptio.

Deo sapienti docturi. Futurarū rerum certa cognitio Deo propria est, neq. quisquā, nisi à Deo doctus, quid cuiq. sit futurū, certis rationibus præsriptū prædicere potest. Id probatur in Iacob, qui iā fermè moriēs, singulis filiis suis ad lectum vocatis, certissimas sortes præcinuit, à Deo, cui crediderat, edoctus. Sic enim ille præfatus est: Congregamini, & audite filij Iacob, audite Israël patrē vestrum: id est, eū cui virtutē & potentiā Deus cōcessit, audite, Gen. 49. 2. Lege de hoc argumēto secundū cap. lib. Danielis.

Argument. Oda IX.

Canit quemadmodū Iacob in diuinorū promissorum fide decedens, futuras posteritatis suæ res perinde cognouerit, cognitāq. filiis suis prædicens enarrauerit, ac si ipso iā præsens illarū spectator esset, eiusq. fidei & expectationis hæredes reliquerit filios suos, adeo sibi certæ & constantis, ut ob eā rē suū defuncti viri corpus in Chanaanā regionē sepulturæ causa deferri mādauerit: eo modo posterita-

S ANNOTATIONES IN ODAS
steritatē suā præcessurus, atq. corpore & ossibus cōpositis
possessionē etiā temporālē illam conseruaturus, & spiri-
tualem animo cū patribus suis versante expectaturus.

Tabula x. Argum.

Tyrannus misericordiae concedens.] Cogitabat Ægyptius tyran-
nus Israëlitas perdere, quos Deus ad misericordiae osten-
dendæ exemplū comparabat, non potuit tyrannis infrin-
gere Dei propositū; immo ipsa vltro insciens, misericor-
diæ illius ministrā se præbuit, infante Mose educādo, cu-
ius opera salus illa & libertas Israëlitis est allata, cū sum-
ma hostiū & tyrannorum pernicie, Hebr. cap. 10. & 11.

Inscriptio.

Providentiæ victoriā.] Non potest humana prudētia, quan-
tumvis excogitatis consiliis, diuinæ providentiæ institu-
ta impedire. Dixerant Ægyptij aduersus Israëlitis populū:
Venite, & sapienter opprimamus eum: sed stultam fecit
Deus mundi sapientiam, 1. Cor. 1. 20.

Argum. Od. x.

Ostendit nullis consiliis, nullis opibus, nulla deniq. fa-
cultate humana posse diuino consilio obsistī; cui nō mo-
dò hominū tandem imbecillitas & inscitia cedat, sed na-
turæ rerū hominibus insuperabiles vltro administræ ob-
secundent. Poëtice autē omnem rē describit, docēs Cha-
mesis sobolis, id est, Ægyptiorum voluntatem & conatū
fuisse, omnes infantes Israëlitarū aquis summersos per-
dere, atq. ita genus illud delere; tamen Deū effecisse, vt ipsi
vltro ex mediis aquis ignem eruerint, hoc est, Mosē, qui
seipsum suasq. res omnes tandē esset absumpturus. atque
huic rei ministros sese præbuisse Nilum fluuium, & Ni-
li pisces, aliās monstrosos & feros, qui infanti, quominus
noceretur, prospexisse videntur.

Tabul. x 1. Argum.

Optio incomparabilis.] Optauit Mosēs magis affligi cū po-
pulo Dei, quā temporalis gaudij habere iucunditatem:
sententia est D. Pauli Apostoli, Hebr. c. 11. vers. 25.

Dedicatio.

Sapientia illuminatrici.] Significabat apertē Deus Israëlitis
tēpus salutis appropinquare, cū viderent summum vi-
rū, & regi Ægyptio gratū Mosē, vindicē iniuriā, in suā
gentis

BENED. ARIÆ MONTANI.

9

gentis hominē illatæ, aduersus Ægyptiū sese præbere: sed
illi hanc Dei significationē noluerunt intelligere, vt S.
Stephanus protomartyr docet, Act. 7. vers. 25.

Oda x 1. Argum.

Diuinū erga hominum salutē consilium certum con-
stansq. esse, & sapientissimē procedere ostendit; sed stul-
ticia & culpa hominū ipsorū, de quorū salute agitur, ali-
quādo retardari aut impediri. Huius rei exemplū statui-
tur in Mosē, qui promissæ Israëlitis salutis ministeriū iam
meditari inceperat, cū, relicta illa ambitiosa aulici splē-
doris conditione, qua ille apud Ægyptios valebat, omnē
cogitati sibi de fratrū salute negotij euentū, animo con-
stanti præuisum, experiri statuit; & tandē ingratē ab iis,
quibus bene cōsulebat, exceptus, in exiliū voluntariū, ad-
huc in eodem permanēs proposito, profectus est; huma-
niusq. est ab alienis hospes quā a suis fuerat vindex sus-
ceptus. simul etiā ostendit providentiā Dei ibi præsen-
tissimā esse, vbi pij viri pietatis colēdæ causa durius & an-
gustius agere hominibus putantur. In hac Ode illud te-
trastichon est difficilius intellectu. Illius vires & studium effi-
cax, &c. sententia est: Illum Israëlitam, qui ereptus fuerat
per Mosē a manibus Ægyptij, dixisse aliis Israëlitis
quo animo erga se vindicandū, quo robore esset is quem
illi non perinde atque oportuerat, exceperunt.

Tabul. x 1 1. Argum.

Diuinæ virtutis specimē.] Ignis ille quē Mosēs vidit, cuius vi-
rubus ardens nō vrebatur, diuinę virtutis specimē quod-
dā & velut typū fuisse ait. Fouet enim diuina virtus pios,
modestos atq. se aduenientē excipientes, eosdemq. calore
efficientiæ suæ animat, sanctosq. reddit, & a vulgari &
prophana cōsuetudine remotos, vt illo igne totus locus
olim calefactus sanctus dictus est. Idē verō ignis superbos
& contumaces, atq. sceleratos vi sua exutēs consumit: al-
terā vim Israëlitarū ex Ægypto educti, alteram Ægyptij il-
lorum hostes experti sunt.

Dedicatio.

Misericordiæ memori.] Nunquam enim Deus propositæ
a se, & promissæ misericordiæ obliuiscitur, sed op-
portuno tempore ipsis rebus efficiendis ac præstandis re-
cordatur.

cordatur. Quamobrem frequens mentio in scripturis est misericordiae memoris, ut apud Habac. cap. 1. vers. 3. & quod Mater illa veritatis canebat: Suscepit Israël puerum suum, recordatus misericordiae suae.

Ode XII. Argum.

Inducto colloquio cum Mose velut Angeli alloquentis indicat, diuinæ misericordiae mysteria maximè quæ ad salutem hominū pertinet, maiora esse quàm ut humana sapientia absq. Dei ipsius doctrina assequi possit. Illa enim cum ex singulari & arcano Dei cōsilio proficiscatur, Deū doctore sui postulant, qui tamen facilis & benignus contingat iis, qui fide, charitate, modestia, & cæteris opportunis virtutibus probatos se discipulos præbeant.

Tabul. XIII. Argum.

Evangelij exemplum.] Quod qui audierunt, credentesque secuti sunt obed. etia adhibita, ex antiqui hostis tyrānide liberati sunt. Hæc enim ex Ægypto libertas, illius spiritualis salutis figura fuit.

Dedicatio.

Verbo efficiat.] Diuini verbi virtus in credentium & obedientium salutem, & rursus in aduersariorum perniciem, satis apertè declarat liberatio ex Ægypto.

Ode XIII. Argum.

Pulcherrimæ exhortationis figura ostēdit Ode publicā & communē totius Israëliti populi libertatē ē misericordiam seruitutis cōditione, nō solū autem libertatē, sed multarum diuitiarū ab hostibus, verbo Dei victis & expoliatis, abductarum facultatē: simul gratulatur illis nouæ ac iucundioris vitæ vsum, adscribens omnia hæc beneficia diuinæ misericordiae.

Tabul. XIV. Argum.

Arcana salutis argumentum.] Illustis illa salus Israëlitis olim facta humanæ salutis mysteria & symbola omnibus suis partibus continebat. Omnia enim, ut Apostolus ait, in figura contingebant illis, 1. Cor. 10. 6.

Dedicatio.

Dei cūsum.] Fuit enim illud bellū Deo duce gestum aduersus Satanam, eiusque milites Ægyptios, per magnos illos ministros, virtutes Dei, mare, ventos, noctem, nubes,

bes, lucē & tenebras. Sicut Moses dixerat: Dominus Deus vester pugnabit pro vobis, & vos tacebitis, Exod. 14. 14.

Ode XIV. Argum.

Eiusdē sententiæ cū dedicatione est hymn⁹ hic. significat omnē naturā creatā ministrā se præbere Deo, tū ad pios iuuādos & seruādos, tū ad impios viciscēdos & perdendos.

Tabul. XV. Argumentum.

Humana infirmitas examen.] Lex per Moysen lata, sancta quidē illa, & spiritualis, quæ virtutis & pietatis cultum ostenderet & exigeret, sed quia non erat scripta in cordibus hominū, nisi in tabulis tantum, accusabat quidē conscientias, & exercebat eas ad pietatē, nō tamē perficiebat: imò magis ostendebat humanā infirmitatem ex naturæ antiquo lapsu natā: indicabat autē ex consequenti Christū expectandum, qui quod impossibile erat legi, in suorum animis efficeret. Est hoc grauissimū, & magni momēti argumentū: de quo plurima & admiranda disputatio in totius noui testamenti libris est. Lege cap. 8. Epist. ad Rom.

Dedicatio.

Dei, puri, sancti, terribilis.] Hæc omnia ipsa lex lata, & apparatus ille ignis, caliginis, fumi, tubæ sonitus & vocis ex celo auditæ, deinde motus populo factus declarauere. Lege Epist. ad Hebr. cap. 12.

Ode XV. Argum.

Magnum beneficiū a Deo in homines collatum canit, quod in tanta iā tenebrarū caligine, & naturalis legis obliuione sese Deus ad colloquiū cum hominibus ineundū demittens, voluntatē suam lege lata declarauerit, & æqui iusti, pietatēq. rationes sanctissimas exposuerit. Idq. magno apparatu & presentia suā testante effecit. In fine autē Ode dicitur illā legē interim integrè colendā fuisse, quoad Spiritus sanctus, Christo salutis pōtifice, in corda hominū missus legis optimam obseruationem imperaret, faciliēque redderet semotis illis cærimonis, quæ in illa lege velut vmbra futuræ veritatis continebantur.

In Tab. XVI. Argum.

Constantie fructus.] Non hæc tantū in Dei promissis, sed summa constantia expectandū esse euentū, docet hæc tabula. Ex magna enim illa hominum multitudine, qui ex Ægypto

Aegypto deducti fuerant, illi tantum promissam terram ingressi sunt, qui vel constantes initio fuerant, ut Iosue & Chaleb; aut qui postea incredulitatis expertes, totos quadraginta annos perdurauere. Qua de re primū & secundū cap. Deuter. plenè differit: & D. Paulus ad Hebr. c. 3.

Dedicatio.

Fideli Deo.] Impossibile enim est Deo mentiri, aut promissis deesse suis, nisi illi, quibus facta sunt, sibi ipsis desint, Hebr. 2. c. vers. 2.

Ode XVI. Argum.

Docet, non timidis, otiosis, pigris & incredulis, atq. laborū detractoribus diuinorū promissorū euentū vsumque contingere, sed iis qui fide & charitate innixi propositū sibi studiū fortiter percurrunt, summa spe reportandi præmij cōcepta, ex diuinis sermonibus efficacissimis ad animos fideli addendos, quibus omnis difficultas frangatur & superetur. Significat præterea diuinorū beneficiorum, quæ promissionibus continentur, tantam esse dignitatē, amplitudinē, & iucunditatē, ut eos, quibus contigerit, nullius anteacti laboris pœniteat. Exornatur carmen illo miraculo Iordanis fluuij, qui aditum aperuit Israëlitis, terram promissam adeuntibus.

Tab. XVII. Argument.

Pœna materia grauissima.] Deus gētes illas, diutissimè expectatas ad pœnitentiā, tandē rebelles & contumaces grauissimè puniuit, dilato supplicio per quadringētos & amplius annos, donec vel eorū scelera, quæ per pœnitentiam non expiabantur, per contumaciā & assiduitatē completerentur. Fuit prima Iericho huius diuini iudicij tunc testis, quæ omnis corruit & arsit, omnisque cum suis rebus anathemate est damnata.

Dedicatio.

Deo vltim.] Qui nō tardat promissa sua, sed patiēter agit, nolens aliquos perire, sed omnes ad pœnitentiam reuerti. Contumacibus autem & proteruis, suamque malitiam mordicus tenentibus, tandem iudicem vltoremque se præbet. Lege Epistolam Iacobi Apostoli cap. 2. vers. 13.

Ode XVII. Argum.

Confirmat, nihil valere humana consilia, aut præsidia, quam-

quamuis maxima & operosissima, aduersus Dei iudicis & vltoris sententiā & virtutē, quandoquidē sine vilo humano negotio aut labore, nisi tantum sola Dei voluntate, vel maxima hominū opera ad regnorū potentiā tuendā comparata, subito euertantur & corruant, ut in Iericho vrbis munitissimæ muris spōte ante Dei populū corruentibus est manifestū: qui populus nullā aliam artem ad expugnandū adhibuit, nisi fidem cū obediētia præscripti sibi ambitus vrbis per septē dies, & sonitum tubarum & clamorum victoriæ, Hebr. cap. 11. vers. 30.

Tabul. xix. Argum.

Perseuerantia exitus.] Non enim qui incipit, hic saluus erit, sed qui perseuerauerit vsq. in finem. Neq. palmam coronamque refert, nisi qui legitimè certarit. qui diuinis in promissis hæsitauerunt, à terræ possessione exclusi sunt: qui verò sese Deo permittētes totos crediderunt, & laborum temporumque molestiā, & impediētiū hostiū difficultates pertulerunt; hi terræ Israëlitiæ diuidendæ cōpotes fuerunt, Matth. 10. 22. 2. Tim. 2. 5.

Dedicatio.

Deo veraci potenti.] Quidquid Deus ex misericordia promittit, se ipsa suo tēpore præstat, nullis omnino difficultatibus impeditus. Quamobrē misericordia & veritas, frequentissimè Deo adscribitur, Psal. 24. 10. Isaia 55. vers. 10.

Ode xix. Argum.

Ostendit, hominū opes & diuitias, per iniuriā & avaritiā partas vnā cū dominis suis perire, idq. tantū prodesse, ut hostibus à Deo vindice missis maioris prædæ materiā suppeditent, cuius rei exemplū in illa expugnatione gentium, tanta cū festinatione facta, ostenditur, quorum domus multis diuitiis refertæ, & agri cultissimi Israëlitis in vsum cesserunt, admirantibus diuinorū promissorum præstantiam & constantiam, & damnantibus patrū suorū incredulitatem, qui tantis rebus & diuinæ prouidentie beneficiis sua sese culpa priuauerant.

Tabul. xx. Argumentum.

Expellata expiationis umbra.] Significat tabula sacerdotia antiqua, cū sacrificiis, quæ inquinatos ad emundationem carnis (ut Diuus Paulus ait) sanctificabant, nō sua natura, sed

14 ANNOTATIONES IN ODAS.
sed expectati Christi sacrificij virtute, & significatione
valuisse: quam virtutē, velut umbra corpus, vel lucem re-
ferebat totus ille sacrorū ritus, postea presenti iam lumi-
ne ipso Christi abolendus. Hoc argumentum per totam
Epistolā ad Hebrēos multis et grauibz verbis differitur.

Dedicatio.

Deo clementi placando S.] Magnum beneficiū in illa sacro-
rum ritū veteri institutione hominibz à Deo exhibi-
tū significat; qui quāuis illis antiquis sacrificiis nunquā
placatus est propter ipsorū imbecillitatē ad destruēdum
peccati corpus minimē idoneam: tamen prater externas
quotidianorū errorum expiationes, spē etiam illa sui re-
petitione faciebant, fore aliquādo, vt Deus omnino pla-
cetur, admota illa victima, cuius infinita virtute om-
nis ille antiquus cultus esset consummandus. Ideoq. an-
tiqui nunquā cessabant offerre, per singulos dies, ex diui-
no instituto: quod aperte indicabat, Deū esse clementē,
& tandem finē iræ suæ, & illis veteribus laboribz posi-
turum. Alioqui, inquit Paulus, cessassent offerre, Hebr.
cap. 10. vers. 2.

Oda xx. Argumentum.

Describit canens, quantū curæ Deus adhibuerit Israē-
liticæ vineæ colendæ & promouendæ, missis variis colonis,
prophetis, iudicibus, regibus, & ducibus, quorum singuli
suo munere diligēter functi sunt: multi etiā colendæ vineæ
causa extrema pericula subiere. ceteris autem laboribus
cunctis diuturnior & assidua magis dicitur fuisse sacrifi-
ciorū cura, quibus populi peccata expiabantur, & huma-
ni animi infirmitas & miseria declarabatur, cū professio-
ne expectati Messie, qui summus salutis Pontifex futu-
rus erat. Quē vates entusiasmo raptus (acsi illo tempore
antiquo carmē cōponere) cupit quā maturimē venire.

Tab. xxi. Argumentum.

Pœnitentia militas.] Propositum Davidis exemplū, quan-
tum vera & ex animi incenso studio suscepta pœniten-
tia impetrare apud Deum possit, aperte ostendit.

Argum. Dedicatiois.

De benignitati.] Misericordiā quoq. & benignitatē diui-
nā erga eos, qui cōceptā clementiæ spē ipsum recta pœni-
tentia

BENED. ARIÆ MONTANI. 15
tientia placare student, Davidis exemplo obseruare li-
cet: cui illud etiam ad amplificationē accedit, quod Deus
ipse sponte hominem lapsum suæ ruinæ monet, & ad sa-
lutem petendam aduocat.

Oda xxi. Argument.

Docet humana malitia, simulatione, & calliditate ho-
mines forrasse alios falli posse; Deū verò nunquam falli,
qui prudenti cōsilio vel tergiuersatum peccatorē sua ip-
sius rogata sententia redarguit, & cōvincit, vt in parabola
Dauidi à Nathan proposita ostenditur. Deinde ait, opti-
mum & felicissimū esse, à peccato abstinere omni cura &
diligentia; sed si quis ex imbecillitate in peccatū labatur,
proximum felicitatis gradum esse, per pœnitentiam pla-
cato Deo restitui in gratiā: vt Diuus Ioannes docet, 1. Io-
an. 2. 1. vnde à Theologis Pœnitentia secūda tabula post
naufragium rectē appellatur.

Antiquorum scriptorum tabula.

Argum. Tabul. xxi.

Simplicitas mūdo fastidita.] Nihil est quod magis deceat pios
homines, & populū Dei, quā integra in rebus agendis,
atq. adeo in vita omni simplicitas, qualē Samuel in mu-
nere iudicis & prophetæ atq. cōsulis maximi obeundo
seruauit. Sed hanc virtutem mundus superbiæ & fastus
amator fastidit, & repellit, regesq. sibi & regium fastum
oprat; quæ tamen non sine magno sumptu & labore, atq.
adeo seruitutis & tyrannidis periculo suscipit.

Argum. Dedicatiois.

Optimo Reipub. ministro.] Fuit enim Samuel innocentissimi
& integerrimi, atq. etiā diligentissimi præsidis exemplū.

Oda xxi. Argument.

In genere demonstratiuo cōpositum carmen ostendit
Samuelē, & integerrimū & facillimum populis iudicem
fuisse, qui nullā omnino exceptionem, etiā à vulgo cui fa-
stiditus est, tulerit, fuisse etiā ducem felicissimū, qui Pale-
stinos hostes voto & precibus apud Deū fuis vicerit. De-
mū cū sacrarum historiā sui tēporis scriptorē agnoscit.

Argum. Tabul. xxi. de Nathan.

Cōsiliorū integritas.] Is profectō optimē cōsulere potest,
qui nec metu, nec odio, nec gratia à veritatis & decori
studio

16 ANNOTATIONES IN ODAS
studio abducitur: huiusmodi cōsultus integerrimus Nathan tempore Davidis fuit; qui obeam rem in dedicatione Honesti doctor gravissimus appellatur.

Ode x x i i i. Argument.

Beatam esse etatē canit, in qua publicarū rerum præfecti pietatē, innocentiam, & integritatē studiosē colunt: sed quoniā potentia ipsa humana homines aliquādo dementatos ad licentiā traducit, ait regibus & præfectis optandū curandūq. esse, ut sapientes amicos consultorūq. habeant, à quibus nec propter gratiam corrumpantur, nec propter agrestē asperitatem, atq. importunam libertatē exacerbentur. Cuiusmodi multi consulti esse solēt. Vtriusque verò rei rectē instituendæ exemplū in Davide & Nathan statuit; quorū alter optimus rex fuerat, sed tamē qui ut homo graviter corruit; alter optimus & integerrimus consilij minister, qui divinā veritatem liberē & prudenter docuit. Fuit etiam Nathan suorum temporum scriptor.

Argum. Tab. x x i i i.

Divina veritatis argumentum.] Contēplator Davidē ex puero quondā pastore ouium, deinde propter invidiā à Saule rege primum exagitatū, atq. omni ferē populo inuisum, postea à principibus gentis suę à familiaribus, atq. adeo à propriis filiis vexatū, & tamē omnia tolerantē spe & fide verbi à Deo excepti, demū in regium thronū cū summa tranquillitate & gloria deductū, in habitu regio carminibus divinisq. laudibus vacantē: atq. hoc satis validum tibi exemplum fuerit divinæ virtutis, & efficientiæ erga eos, qui verbis ac promissis Dei credentes iussis obediunt.

Argumentum dedicationis.

Regi fortissimo, integerrimo, pietissimo, varisactidiss. P.] Davidis regis historia, optimū exemplum fortitudinis in bellicis rebus, pietatis & integritatis in religione colenda, & repub. administranda proponit: & ab eodē conscripti Psalmi summam sapientiæ, eloquentiæ, & decoris referunt laudem.

Ode x x i i i i. Argument.

Laudes Davidis decantat Ode, quē patientissimum iniuriarū, & magni tolerandis rebus aduersis animi fuisse dicit, ultionis minimē cupidū, ad ignoscendum propensum: constantissimæ erga diuinū verbum fidei, in bello fortissimum,

BENED. ARIÆ MONTANI. 17
simum, atq. à pueritia vincēdis periculis & laboribus exercitatū: egregium scriptorē & expositorē divinæ legis: Sacrorū rituum & ordinum instauratorē: Demum diuinorum & efficacissimorum psalmorum auctorem.

Argumentum Tabule x x v. de Salomone.

Humana sortis mensura gemina.] Omnium rerū, quæ in orbe expetuntur, summa in Salomone cōtinetur, videlicet, sapientia, diuitiæ, opes, potentia, gloria, & voluptas. Atq. in eodem etiam statutum est exemplum magni casus, in quem deueniunt, qui à timore Dei recesserint.

Argum. Dedicationis.

Principi sapientissimo, cūa mortalis magistro.] Nō modò sapientia & eruditione, sed propria etiam experientia auctus Salomon libros scripsit, quibus omnis humanæ vitæ & recta & peruersa ratio continetur.

Ode x x v. Argum.

Laudatur Salomonis regnū, sapientia, diuitiis, & rerū omniū cognitione, præter cetera vel priora, vel posteriora exempla, præstantissimē felix; tamē illa exceptione imminutum, quod ob seminarum amorem admissio vanorum deorum cultu fuerit obscuratum: & tandem nihil præstantius in vitæ esse, quàm Dei timor, probatur.

Argum. Tab. x x v i. de Isaia.

Pietatis indefessum studium.] Huius rei exemplū in Isaia statuitur egregiū, qui creditū sibi prophetiā munus summa fide, magna pietatis & publicæ salutis cura, usque ad mortem diligentissimē gessit. Ille suorum temporū scripsit historiam, hoc est, partem librorum Regum.

Argumentum dedicationis.

Didicimus rerum indicia admirabili.] Nam nullus antiquorum prophetarū de diuinis rebus, de humanæ salutis ratione arcana, de Christo, de omni denique Euangelio plenius & significantius scripsit quàm Isaia.

Ode x x v i. Argum.

Continet Ode breuē summā rerum in Isaia libro scriptarū, laudesq. ipsius prophetæ, à genere, à muneris auctoritate, & actionū dignitate, ab Euāgelij significatione apertissima, à diuina prorsus eloquentia: demū à cōstantia pro diuina veritate supplicij genere gravissimo perferēdo.

b

Argu-

Argument. Tabula xxvii. de Hieremia.

Honestæ indolis decursu integer.] Hieremias à Deo ad propheti-
cū munus antè electus quàm natus, religiosè educatus,
magnum fortitudinis & strenuitatis exemplū, omni vitæ &
muneris sui parte exhibuit. Id quod in dedicatione etiam
significatur.

Dedicatio.

Legato, strenuo, forti, & infracto.] Namq. & diligenter & stre-
nuè creditū sibi prophetæ munus gessit, nullis vel minis,
vel laboribus, vel regū & populorū inuidiis perturbatus.

Ode xxvii. Argument.

Quantum possit tenax animi propositum cū fide con-
iunctū, & facere & ferre ac vincere, ostendit Ode laudi-
bus Hieremiæ varis decantandis. Deinde ostendit virtuti,
quamvis à propriis ciuibus repulsæ, suum locum tamen,
ex Dei providentia, honestissimum apud hostes esse.

Argum. Tabul. xxviii.

In tempestate subsidium.] Captivis Iudæ filiis tamen diuino
beneficio Daniel interest, qui prophetiæ munus utilissi-
mum ad salutis spem magna auctoritate tueatur.

Dedicationis Argum.

Vati fortis, temperantis, exercitatis.] In ferendis aduersis re-
bus fortissimus fuit Daniel, qui captivus multorū princi-
pum virorū invidia, usq. ad varia mortis pericula, labora-
vit. Quantum à vitiis & voluptatibus idem abstinuerit,
historia declarat: exercitatis autem in publicis re-
bus præcipuè ad pietatem pertinentibus fuit.

Ode xxviii. Argum.

Docet hæc Ode circa finē ferè antiquorū temporum,
cū minus frequēs prophetiæ munus esset, extitisse Da-
nielē, qui præteritarū, præsentium & futurarū in orbe re-
rum seriē exponeret, eundemq. verorū somniorū inter-
preterem, magnum & certum fuisse significat, & visionū ex-
plicatorē admirabilem: cuius sententias omnes & even-
tus ipse probavit, & scripta etiam sancta veraque esse
Christus confirmavit.

Argument. Tab. xxx.

Providentia instauratrix.] Nihil eorū, quæ diuina providen-
tia instituit, imperfectū manet, quamvis magna difficul-
tate

tate impeditū, aut interruptum putetur. Res Iudæorum
detritas & profligatas Deus, excitato Esdra, restituit: ut
tandem in Iudæa locus pararetur Messiae, salutis auctori
propediem venturo.

Dedicatio.

Scriba sapientiss. patri patriæ.] Namq. Esdras religionibus, re-
bus curatis, legibus sacris instauratis, moribus emendatis,
populoque per penitentiam expiato, diuinam clemen-
tiam erga suos movit, & gratiam reconciliavit.

Ode xxx. Argument.

Laudes Esdræ decantat Ode, quæ gratia apud Barbaros
populos, & reges illustrē fuisse dicit, ex diuino videlicet
beneficio. eundem genere sacerdotali, & munere scribæ
præclarū prædicat, atq. officio erga Deū, & patriam, gen-
temq. suā faciēdo insignē: cuius tempore atq. adeo præsi-
dio, & opera, Iudæi in patriā restituti, templū denuo con-
structū, sacra procurata, mores publicè ac priuatè corre-
cti fuerint. Atq. hæc de antiquorum seculorum scri-
ptoribus, & de omni veteris testamenti serie est actum.

*Sequitur sacrosancti Evangelij series ab initio instituta, quæ quatuor scripto-
ribus gratissimis à Spiritu sancto credita est, contextenda.*

Tabul. xxx. Argum.

Diuina vocatio.] Efficacissima est in iis qui obtemperant,
quos neq. pauperies, nec mors, nec vincula terrent. Hu-
ius rei exemplum est Mattheus publicanus, qui & Levi.

Dedicatio.

Evangelij testi fidelissimo.] Nō solum oculatus testis fuit Mat-
thæus, sed qui testimonium Dei in se habuit, & proprio
etiam experimento reddidit.

Ode xxx. Argum.

Doctè & eleganter describit publicanorū, & eorū qui
diuitiis cōparandis inhiāt, cupiditatē & studium. Postea
cōparatione mutationis magnæ ostendit, quā efficax sit
Christi vocatio, & quemadmodū apud Deū facile sit, di-
uitiæ à diuitiarum cura reuocatum, ad earundē contem-
ptionem, & potiorem diuitiarum amorem traducere.

Argument. Tab. xxxi. de D. Marco.

Sapientia compendium.] Breuib. chartis Christianæ virtu-
tis, & totius Evangelij summam complexus est Marcus,

ea tantum ex tota historia contexens, quæ salutis humanæ consequentes rationes spectarent. Huc etiam pertinent, quæ in dedicatione leguntur.

Ode xxxi. Argument.

Deberi Marco laudes ait, quas Alexandria excipiens celebret, cui ille, à Petro relictus, Episcopus præfuit, & quæ etiam omnis orbis cōmemoret. Laudū autē argumenta indicat, quod Christianā disciplinam multis laboribus colendā, libenter Marcus susceperit, quod Petro comitē sese præbuerit, quod creditā sibi Ægypti ecclesiā optimè fuerit moderatus, quod Euangelium scripserit breue, sed perspicuum, incipiens ab ipso Euangelij initio, hoc est, à Baptismo Ioannis.

Argument. Tab. xxxi. de D. Luca.

Lux expedita. Quæ alij Euāgelistę breuiter & magna significatione scripsere, Lucas principio altius repetito exposuit, ita ut ipse aliorum contestis, & commentator sit. Quamobrem illo titulo dignissimè insignitur, quem dedicatio addit: *Veritatis expositori diserto.*

Ode xxxi. Argum.

Lucam ex magno physico medico, in optimi medicinæ generis professore euasisse, Ode canit, nempe Christo præceptore edoctū, quānā sit maxima hominū egritudo, quæ causa morbi, quo medico, quibus modis & remediis leuari curariq. possint. Eumq. explicati Euangelij auctore commemorat, & gesta Apostolorum scripsisse; cuius libri summa ratio est, diuini spiritus sanctificationis virtutē indicare. Demū Pauli Apostoli comitem, & rerum gestarū testem, & scriptorem eundem canit.

Argum. Tabul. xxxi.

Abstruso sapientia. Diuinam naturā vnicam, personis trinā, consiliis altissimā, actionibus omnipotentem, humanam etiā regenerationē admirandis modis Ioānes Euāgelista, scriptis à se Euāgelio, Epistolis & Apocalypsi tractat, ita ut nullus auctoriū sacrorum tam altè penetranda mysteria chartis exposuerit; ideo penitissimus arcanorum index in dedicatione appellatur.

Ode xxxi. Argum.

Admiranda Euangelij & ceterorū Ioannis scriptorum argu-

argumenta, admiranda etiā verba, non ab humano ingenio aut studio profecta, sed diuino spiritu dictata fuisse asserit Ode, eumq. ex piscatoria humilitate ad illustrissimam conditionem discipuli charissimi, testis integerrimi diuinitatis & humanitatis suæ, item filij & custodis matris suæ à Christo fuisse delectum canit.

Argum. Tabul. xxxi.

Felicis seculi initia. Aurea noui Testamenti & Euangelij ætas à conceptu & ortu Ioannis Baptistæ inchoata est, ut docet D. Lucas.

Dedicationis Argument.

Deo consili perperuo sapientissimo. Illius enim de humana salute consilium perpetuum fuit, atq. ita sapienter institutum, ut opportuno tempore explicari cœperit.

Ode xxxi. Argum.

Tempus illud expectatū atq. exoptatū piis omnibus, quod à Deo iterū humanam naturā alloquente, & renouandam pollicito (ut constat ex Genes. cap. 3. vers. 15.) significatū est, iam ex eo tēpore cœpisse indicat poëta, cum Angeli terras, & hominū colloquia familiariter frequentaret. Cuius rei exemplū editū est in legatione ad Zachariā per Angelū delata, quæ hoc loco eleganter narratur; simul et Ioānis Baptistę animus, mores, virtus, & munus prædicatur, & visionis certa fides populo facta ostēditur.

Argum. Tabul. xxxv.

Rerum nouandarum exemplū. Quod virgo concipiat, virgo pariat Deū & hominē, ex Spiritus sancti opera & Altissimi virtute hæc fiant: exemplū manifestum est posse renouari humanam naturam, in melioremq. traduci conditionem, idque à Deo adornari.

Inscriptio.

Deo electori. Qui humiles exaltat, & nouit eos, quibus magna nomina imponere constituat, ut nō gloriatur omnis caro, sed ipsi auctori gloria adscribatur.

Ode xxxv. Argum.

Inducit Angeli salutatis orationē, & virginis audiētis honestatē, modestiā, prudentiā, ac viuam fidem decantat.

Argum. Tab. xxxvi.

Pietatis concordia. Qui vera pietate calent, adeo non in-

vident aliis magnas dignitatum, & munerum, beneficiorumq. acceptorum à Deo facultates & conditiones, ut studiosissime gratulentur.

Inscriptio.

Femina sanctissima.] Mariæ, quam beatam dicent omnes generationes, sanctitatem Elisabethæ testimonio celebrant hæc tabula continet.

Oda xxxvi. Argum.

Canit Elisabeth iâ ex diuino miraculo gravidâ, maiori Spiritus vi auctâ fuisse visâ virgine Maria, quâ Dei matrê agnouit, & beatâ prædicauit; quæ summa modestia & honestate, summa fide ac virtute hospitium in se parauerit Deo, idq. non suo tantû, sed infantis in utero suo contecti sensu comprobât, cuius lætitia ipsâ etiam exultauerit.

Argum. Tab. xxxvii.

Aurora dei nuncia.] Aurora non est ipsa lux, sed à die & sole efficitur, quem præcedit annuntians; sic Ioannes quamuis lucerna ardens esset, non erat ille lux, sed ut testimonium perhiberet de lumine.

Dedicatio.

Deo prospectori.] Magno enim apparatu signorû & miraculorû in conceptu & ortu Ioannis Baptistæ significabat Deus humanæ salutis negotium à se maturari.

Oda xxxviii. Argum.

Genethliacum carmen est, quo Ioannis Baptistæ auctoritas, dignitas, munus, officium, & vitæ genus horridum, & à voluptatibus mûdanis alienum celebratur; idq. eleganti dicendi figura.

Argum. Tab. xxxviii.

Sol iustitiæ exorietis.] Christus orbē in tenebris iacentē illustraturus, virtutis suæ signum ipso ortu suo dedit, luce per noctem illustrante, & Angelis canentibus, pastoribusq. simplicibus ad mirandum spectaculum vocatis.

Dedicatio.

Humana sortis susceptori Deo homini.] Qui factus est homo ex semine Dauid, formâ serui accipiens, per omne infirmitatis humanæ genus (peccato excepto) tentatus.

Namque Argument.

Natura humana mirata nouû genus infantis, agnoscit Deum

Deum in mundû venisse hominē, qui, infirmitatibus ipsius susceptis; renouationem admirandam efficiat.

Argum. Tab. xxxix.

Charitas nihil recusans.] Hanc maximâ præstitit Christus, qui exinanivit semetipsum, vtrò suscipiens vitæ mortalis labores, & legis seruitutē pro hominibus, quorum salutis causa in mundum venerat, idq. ex dedicatione etiâ declaratur: *Principi summo pro reipubl. libertate seruienti.*

Oda xxxix. Argum.

Mirandum esse ait, quod Deus voluerit experiri labores & dolores, quibus humana mortalitas premitur; cum tamen ille optimè cognosceret e celo, quàm magni illi, & quàm à diuina natura alieni sint. Vnde consequitur, Dei filiû spontē venisse, & suscepisse illam seruitutē, atq. sese legi subdidisse, circûcisione accepta, quæ signum erat adscriptionis in populum Dei; non ut ipse adscriberetur, sed ut homines seruos, quibus similem se præbebat, in gratiâ conciliatos, cælesti regnociues adscriberet. Absolvitur Ode significatione nominis à Christo per illam suâ summam modestiam & humiliationem reperti.

Argum. Tab. xl.

Gentium lux.] Christus lumē fuit ad reuelationē Gentium, Luc. 2. qui statim ut natus est, magis affulsit cognoscendus.

Dedicatio.

Deo immortalis, homini vero, regi liberatori.] Indicat significationem munerum à Magis prolatorum.

Oda xl. Argument.

Solē exortû antea videri ab iis, qui in mōtibus versantur, quàm ab iis qui in nebulosis vallibus errant: ita Christi numē & nomē prius cognitû est Gētibus, qui Deū ex naturæ obseruatione verē & simpliciter quærebāt, quàm à Iudæis, à malicia, ambitione, & cupiditate excacatis, & à propria veraq. doctrina ob propriam culpam alienatis.

Argum. Tab. xli.

Diuina tutela.] Nihil consilia, studia, commenta, potentia humana nocere possunt iis, quos Deus suscipit seruandos, quosque providentia tuetur sua. Lege sententiâ distichi huic tabulæ inscripti.

Inscriptio.

Principi optimo pro sua exultanti.] Ut ex figurato figura adimpleretur,

pleretur, sicut scriptum est, Ex Ægypto vocavi filium meum.

Ode XLII. Argum.

Inducit Odeviatorē quendam, qui cū Ioseph de itinere disserat, quod institutū videt cū virgine honestissima, & puero mortale vicē superāte. Ille exponit quis sit puer, qualis mater, quis ipse, quō properē, cuius cōsilio, & quā obrem; nimirum Dei cōsilio se petere Ægyptum, ut ibi asseruet pignus publicæ salutis, resarciturū omnē humanā iacturam abundantissimē tempore à Deo constituto.

Argum. Tab. XLII.

Gratiarū thesauri.] In Iesu Christo enim sunt omnes thesauri sapientiæ & sciētiæ Dei absconditi. Coloss. 2. vers. 3.

Inscriptio.

Divinitati emicanti.] Pueri prudentiam, & profundas cogitationes admirati senes illi peritissimi diuinæ naturæ vim interpretari debebant.

Ode XLIII. Argum.

Inducit adstantium & assidentium puero Iesu admirationis plenam orationem, qua planē illa respondentis pueri sapientia diuina esse probatur.

Haftenus lucis exordia & solis in terra orti demonstratio.

Nunc iam deinceps Euangelij series contextitur.

Argum. Tab. XLIII.

Lucis diuine coruscatio.] Pœnitentia à Ioāne indicta initiū fuit boni nuntij de hominū publica salute iam orbi allati. Non enim Ioannes erat lux, sed ut testimonium perhiberet de lumine.

Inscriptio.

Salutis nuntio gratissimo.] Magna & planē diuina auctoritate Ioānes præditus fuit, ut præsentē orbis redemptorem testaretur, quem cæteri prophætæ futurum prædixerant.

Ode XLIII. Argum.

Canit Ode salutis aduenientis testimoniū & præconiū per antiquos vates prædictum, & indicatum à Ioanne secundū Iordanem; idq. in magna & celebri populorū frequentia, ab eodemq. de duplici Euangelij efficientia discessum fuisse; totum deniq. Ioannis officium indicat.

Colonus

Colonus Gentibus impus vicina iungens prædia. Periphrasis est Galilææ.

Argum. Tab. XLIII.

Modestia ornamentum.] Iesus à Nazareth veniens, nihil de se profiteretur magnificentissimū, sed, ut alij, baptismū petiit, quo tamen non indigebat. Ea modestia admirando Dei præconio & testimonio ornata est. Id adeo in dedicatione significatur, Christo Dei filio promissato.

Ode XLIII. Argum.

Pœtica elegantia & eleganti veritate describit lætitiā publicam ab omni natura rerum celebratam eo die, quo Christus à Ioanne baptizatus est, ubi Trinitatis personæ apertis argumentis probatæ fuere, & illa profunda charitas Christi ostensa; qui cum in forma Dei esset, formam serui accepit, & per omnia factus est obediens patri & sese minoribus, hoc est, hominibus subdidit.

Argum. Tab. XLV.

Scripturarum veritas.] Probatissima aduersus impetus diaboli arma verbū Dei est; quamobrem Christus ad doctrinam nostram diabolicas tentationes petitis ex sacra scriptura telis superauit.

Dedicatio.

Christo duci inuictissimo.] Quem præeuntem & docentem atq. adiuuantem qui sequentur & imitabantur milites, ab aduersario non superabuntur.

Ode XLV. Argum.

Christo victori Angeli accedentes ministrabant, quos omnis prælij commissi, & triumphi per Christum reportati narratores inducit Ode.

Argum. Tab. XLVI.

Natura inuouanda argumentum.] Vinum ex aqua factum, idque optimum.

Dedicatio.

Christo curatori benigno.] Vbi ille præsens est, nihil desiderari potest, modo commodum opportunumque sit.

Ode XLVI. Argum.

Docet hoc carmen Christum præsentia sua nuptias legitimas à Patre suo institutas ornasse, & significasse etiam amorem suum erga ecclesiam, quam sibi ipirituali & ar-

b 5

cano

cano matrimonio copulare instituerat; deinde huius rei confirmationem & virtutis Christi signum primum celebrat, aquam in vinum conuersam.

Argum. Tab. XLVII.

Divina disciplina schola.] Constat magna veritate & simplicissima sapientia à mundi opinionibus aliena; constat etiam discipulis simplicibus, & veri ac boni tantum cupidis. Huc & dedicatio pertinet, *Simplicium doctori optima.* Vnde Paulus nihil se scire velle nisi Christum aiebat, 1. Corinth. 2.

Ode XLVII. Argum.

Canit Ode Christi doctrinā ex Patris sapientia profectā, duplici virtute præditam, illustrandi & fouendi mollia corda; idq. ex efficacia sua: rursus contundēdi & premēdi atq. obdurandi crassa & terrena pectora, idque ex consequenti euentu; atq. adeo ex ipsorum culpa qui difficiles sese præbent: illis fructum esse vitam, his mortem.

Argum. Tab. XLVIII.

Lætissima orbi legatio.] Sicut scriptū est, Quam pulchri super montes pedes annuntiantis, & prædicantis pacem, annuntiantis bonum, prædicantis salutem, Isaiæ 52.

Dedicatio.

Magni consilij nuntio summo.] Christi titulus hic est, quem Evangelij summum ministrum circumcisioni promissum & datum Paulus appellat, Roman. 15. ille alios salutis annunciandæ causa subdelegauit.

Ode XLVIII. Argum.

Docet opportunā Christi & sollicitā curam mittendi Apostolos, qui salutis nuntiū, cum magnis miraculorum ad confirmationem beneficiis, Gentibus, nimia veritatis audiendæ penuria laborantibus, afferrent: atq. adeo ipsi cum multiplici & graui sui ipsorum incommodo mundum doctrinæ salubris medicamentis curarent, spe præmij non in rebus terrenis, sed cælestibus propositi.

Argum. Tabul. XLIX.

Providentia certissima.] Ostendit Christus certissimam esse prouidentiam erga eos, qui se doctore ac ducem sequuntur; quibus nihil vnquam deerit eorū quæ necessaria sint & commoda, tametsi superflua non suppeditentur.

Dedi-

Dedicatio.

Humana infirmitatis curatori.] Christus enim ipse vltro prospicit vitæ ac necessitati hominum, qui ipsum quærentes petunt. Misereor, inquit, super turba, &c. Marc. 6.

Ode XLIX. Argum.

Expositione miraculi in tanta hominum multitudine, tam exiguo sumptu pascenda, arguit humanam stultitiā, quæ terrena multo labore quærit, cum eadē copiosa magis, longeq. suauiora, & iucundiora contingāt us qui spiritualia à Christo petunt.

Argum. Tab. L.

Fidei momentum.] Lazarus suscitatus ex mortuis illustre admodum exemplū est efficacitatis fidei viuæ; quæ cum confessione sororū ostēderetur, impetrare potuit à Christo quatrīduo iam mortui hominis restitutionem.

Dedicatio.

Vitæ auctori efficacissimo.] Illo miraculo Christus cōfirmavit se esse vitæ spiritualis auctorem, vt in Euangelis exponitur.

Ode L. Argum.

Eiusdem sententiæ est Ode cum inscriptione & dedicatione Tabulæ.

Argum. Tabul. LI.

Salutis oblatio.] Vltro nos Deus dilexit; vltro filium suum in mundum misit, vt dissolueret opera diaboli: vltro filius ipse spectandum agnoscendumq. se præbuit.

Dedicatio.

Regi legitimo declarato.] Quem Deus certis signis spectandum per prophetas indicari ac prædici curauerat.

Ode LI. Argum.

Canit lætissimā illam diē Ierosolymis illuxisse, qua rex Christus pater futuri seculi, & salutis pontifex urbem ingressus est, agnoscēdus signis per prophetas prædictis, humilis & mansuetus, non fastu illo mundano regum & principum damnofo & graui. Quibus vulgus vel spe, vel metu, vel lenitate magis aliquando quam iudicio blanditur & adulatur. Sed Christo turba plaudebat propter memoriam miraculorum & doctrinæ.

Argum.

Argum. Tab. LII.

Celatū antiquis seculis arcanū.] Quod in illa sacrosancta ecclesia & corporis sui cum hominibus cōmunicatione actum est mysterium antiqua secula nunquam intellexerunt.

Dedicatio.

Dei benignitati admirāde.] Qui filium suum nobis dedit, nō solum ut suam naturam nobis communicaret, sed ut nostram culpam suscipiens lueret atque expiaret.

Ode LII. Argum.

Canit admirandum conuiuium à Christo exhibitum hominibus, sibi etiam desiderio desideratū, in quo prae-stita olim liberationis ex Aegypto lux ipsa & veritas spiritalis liberationis apparata fuerit miro modo. Perstringit autem multa mysteria de virtute, & efficientia sacrosancti sacramēti corporis & sanguinis Domini, quae longam desiderant explicationem.

Argum. Tab. LIII.

Publica victima.] Hostiam & oblationem noluisti, corpus autem aptasti mihi: holocausta & pro peccato non tibi placuerunt: tunc dixi, Ecce venio: Hebr. 10.

Dedicatio.

Sacerdoti aeternum uncto.] Idē enim fuit victima, idē Sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech.

Ode LIII. Argum.

Comparat infirmitatē antiquorū sacrificiorum & victimarū ipsarum, cū Christi victima & sacrificio: & Philosophicis, ac Theologicis argumentis ostendit oportuisse Christū pati ad mundi tollenda peccata, quae illis antiquis seruitutibus destrui non poterant: obiter autem indicat magnum illud mysterium redemptionis, in morte & resurrectione Christi.

Tab. LIII. Argum.

Publici debiti grauitas.] Hāc arguebat illa deprecatio Christi ter repetita.

Dedicatio.

Humanae miseriae susceptori.] Christus enim miseram illam conditionem hominum ex peccato ortam cum peccatis ipsis in se suscepit, grauissimum quidem onus, sed quod tales postulabat humeros. Isai. 53.

Ode

Ode LIII. Argum.

Exponit causam illius anxietatis & sudoris sanguinei Christi orantis: quam indicat fuisse peccatorum mundi, tum multitudinem innumeram, tum grauitatem immodicam.

Tab. LV. Argum.

Improbis permixtae impotentiae.] Furit humana improbitas ubi potestas tenebris facta est, atque in innocentissimum seuit importunissimē.

Dedicatio.

Agno salutari mirissimo.] Qui coram tondente se obmutuit de salute eorum cogitās, a quibus crudeliter tractabatur. Isai. 53.

Ode LV. Argum.

Ferociiores & noxias magis tenebras fuisse ait, quae tēpore passionis Christi grassatae sunt, quam eas quae ante mundū conditū abyssum occupabāt. illae prae tenebrae, vel nihil, vel abyssum premebant, ex qua oriturae erāt res corporeae: haec verò innocentissimum Christum vitæ fontem vexabant.

Tab. LVI. Argum.

Virtus mundo iniusta.] Tantā lucem tenebrae ferre nequeūt, quambrē innocentia à nocentibus, simplicitas & virtus, atque modestia summa ab auarīs, ambitiosis & peccatoribus damnatur.

Dedicatio.

Innocenti pro sceleratis deuoto.] Ipse enim sese deuouit patri pro nobis, atq. pro omnibus, etiā iis, à quibus damnabatur, si tamen illi vellent aliquando suū malū agnoscere, & illius beneficio indignos non se praeberent.

Ode LVI. Argum.

Ostendit magistros & praefectos ambitione, & suorum commodorum studio excacatos, non modò ipsos impiē & sceleratē agere, sed reliquo populo magnorum scelerū & iniuriarum auctores esse. Cuius rei exemplum manifestum est in illa Christi damnatione apud pontificem.

Argum. Tab. LVII.

Felicitas repulsa.] Christus in propria venit, & sui cum nō receperunt suo ipsorum magno malo.

Dedi-

Dedicatio.

Agno à lupis leoni obiecto.] Gētibz Christus est traditus Iudæorum læuissimorum dolo. Gentes ferarum instar habuere; atque ita crudeliter à gentibus Pilato & militibus tractatus est.

Ode LVII. Argum.

Indignationem continet carmē, aduersus eos, qui beneficentissimum & multis exemplis utilissimum probatū salutis auctorem Iesum, immanibus modis exceptū, tanquam nocentissimum & execrandum malefactorem tradebant iudici iniquo. Hoc autem indicat humanam perversitatem, & diuinam bonitatem.

Argum. Tab. LVIII.

Innocentia spectatissima.] Traditus Christus etiā inuidis & suspiciosus tyrannis, & remissus ad Pilatum testimonium vndequaq; exploratissimæ innocentis, & omni exceptione superioris vitæ refert: ex quo consequitur, eum alienas culpas luere, non suas, quas nullas habebat. idq. in dedicatione significatur.

Humane causæ procuratori fortissimo.] Qui nihil probri & contumeliæ, atq. laboris & plagarum non subiit, & pertulit hominum causā, quam ut perferret, nulla vel grauissima retardatus est re.

Ode LVIII. Argum.

Pilatus iudex metu actus iudicij à se iniquè in Christum exercendi, reum Herodi mittit iudicandum. Herodes nihil dignum inuenit morte in eo, sed curiosè experiri virtutem cupit: cui cum nihil responderet ad illam leuem cupiditatem Iesus fastiditus, magis ob illam integritatem & stultus iudicatus, quàm damnatus, remissus est ad Pilatum; atq. idem apud vtrunque constitutus, admirabili quadam virtute & arcana vtrunque ex inimicis reconciliauit.

Argum. Tab. LX.

Pacis humane disciplinæ.] Christus attritus propter peccata nostra, indignationem Dei erga homines iustissimam & grauissimam sua obedientia & innocentia placauit.

Dedicatio.

Ignominia publicæ susceptori.] Ignominiosum fuit flagellari homi-

hominem sceleratum: summæ verò ignominia innocentem pro scelerato plagis affici, has plurimas Christus innocentissimus pro sceleratissimis pertulit.

Ode LX. Argum.

Conqueritur innocentē ita crudeliter verberari à nocentissimo carnifice, qui nihil com meritis fuerit, quam obrem verberaretur: & interim illis plagis acceptis, sanet alienas noxas, atque adeò in hoc intentus sit, ut vel ipsi tortori suis vulneribus profit.

Argum. Tab. LX.

Humana mentis leuitas.] Quæ innocentem, & beneficum, atque omni ex parte utilem agnitum, manifestario & publico malefactori posthabet.

Dedicatio.

Heredi aeterno à seruis expulso.] Tantum humana cupiditas & ambitio mali suadet hominibus.

Ode LX. Argum.

Vulgi leuitatem detestatur Ode, qui nullo consilio à bona sententia in pessimā mutatur; & viros pios ac probos omnes hortatur, ne vllum sibi honorem in populi ac vulgi opinione constituent, nisi in virtute atque beneficentia, cui coronam nec addere, nec detrahare vulgus potest.

Argum. Tabul. LXI.

Lux inter tenebras.] Qui peccatum nō nouerat, inter peccatores ut execrabilis ducitur, ita tamen, ut in mediis iudicis erroribus, & accusatorum insaniis illius innocentia fuerit testatissima.

Dedicatio.

Innocentia pro nocentibus tradita.] Hac enim hostia mundi peccata expianda decreuerat Deus.

Ode LXI. Argum.

Summam Christi potentiam, virtutem, & amplitudinem maximam, ad mortem vsque crucis pro nobis humilem & obedientem, miratur Ode. Describit autem tū dignitatem propriam, tum humilitatem susceptam appositissima antithesi.

Argument. Tabula LXII.

Sacrificium summum.] Antiquorum cultuum & sacrificiorum

32 ANNOTATIONES IN ODAS
rum consummatio: vnam enim offerens hostiam Christus id effecit & impetrauit, quod antiquæ legis sacrificiis impossibile fuerat. Hebr. 10.

Dedicatio.

Sacerdoti maximo pro populo litanti.] Idem enim & efficientissima victima, & gratissimus pontifex fuit, qui Aaronis sacerdotium in æternum Melchisedechi mutauit.

Ode LXII. Argum.

Negotium salutis humanæ decretum à principio mundi, quod natura ipsa propter infirmitatem efficere nunquam posset, Christus sacerdos Dei filius ex amore proprio, paternæq. gratia præstitit, factus maledictum pro nobis, & subiens tenebras mortis, ut nos educeret in lucem. Hoc arcanum nunquam intellexit Satan, donec iam ita constitutum fuisset, ut serò sapientem se perturbaret conatū impedire per somnia & terrores vxori Pilati iniectos, sed frustra.

Argum. Tabule LXIII.

Inimicitia composita.] In Christi cruce & morte reconciliatus est Deo mundus, qui antea erat inimicus, nisi tamen ipse à reconciliatione sua culpa alienetur.

Dedicatio.

Inferorum expugnatori expoliatori fortissimo.] Mortuus Christus non cessat, sed inferas sedes, quas moriens expugnauerat, perit, & expoliat, redemptis iis qui in illius fide ac spe mortui fuerant.

Ode LXIII. Argum.

Ostendit Ode à virgine matre magnum dolorē ex occisi filij spectaculo acceptum fuisse, nunquam tamē eiusdem resurrectioni fidem, spem, atque expectationem abfuisse. Id autem eleganti similitudine decantat ex rerum natura petita.

Argum. Tabule LXIII.

Humani generis diuitia.] Christi sese ad mortem vsq. demittentis inopia diuites facti sunt, quicunque in ipsius mortem baptizati sunt, 2. Cor. 8.

Dedicatio.

Dedicatio continet epitaphium rerum à Christo susceptarum & præstitarum, dignitatis & efficientiæ illius sum-

BENED. ARIÆ MONTANI. 33
summam complectens, atque breui futuræ resurrectionis spem confirmans.

Carminis LXIII. Argum.

Elegiacum carmen inscriptionis instar habet hoc loco: alloquitur saxum viuum sepulchri ut testem perpetuum futurum mortis, & incorruptionis, ac resurrectionis Christi, atque etiam inimicitiarum inter Deū & homines compositarum morte & resurrectione Christi.

Argum. Tab. LXV.

Vita orbi allata.] Christus mortuus est propter scelera nostra, & resurrexit propter iustificationem nostram, Roman. 4.

Dedicatio.

Iesu Christo mundi, mortis, inferorumq. victori potentissimo.] Qui potest gratiam suis impetrare & impertiri vincendi ea, quæ ab illo victa sunt. Ioan. 16.

Ode LXV. Argum.

Canit die resurrectionis Domini naturam omnē exultatione & plausu testatam fuisse, nouam hominibus vitam per Christum deuicta morte allatam.

Tab. LXVI. Argum.

Veritas spectatissima.] Christi resurrectio non potuit non nouissima esse tanta copia testium.

Dedicatio.

Christo viuenti perpetuo omnium Domino appellato.] Data est mihi omnis potestas.

Ode LXVI. Argum.

Eleganti similitudine proposita ostendit discipulorum turbatos metu, & consternatos dolore animos ita hæsisse, ut non nisi multis testimoniis & periculis factis, Christi resurrectionem crederent. Magnam verò utilitatē hominibus aliis ex discipulorum longa dubitatione allatam probat, quod nulla iam aliis ratio sit relicta dubitandi. Concludit autem illos fuisse felices qui sensu ipso sæpe certiores facti sunt Christi resurrectionis; sed beatos fore qui non viderint, & crediderint.

Argum. Tab. LXVII.

Emerita gestoriam gratia.] Christus obedientia sua vsque ad mortem, & resurrectionis triumpho gratiam emeritus est,

est quam venerat acquiriturus Ecclesie, cuius caput ipse est. Ideo in celum ascendit, ut ad dexteram patris sedens, perpetuum suis regnum cōseruet. Itaque ipse peperit sibi nomen quod est super omne nomen: capiti dedit captivitatem, hominibus gratiam à patre suo impetravit.

Dedicatio.

Christi triumphanti.] Triumphator Christus victa morte celum ascendit, Ecclesiam suam Spiritus sancti inde missis muneribus ornaturus.

Ode LXVII. Argum.

Canit Christum ex servitute, qui factus homo obdormivit in eam evasisse gloriam, ut humanæ suæ naturæ nomen & præcognitum filij Dei publicè celebrandum paraverit, simul & divinos honores hac etiam parte fuerit promeritus, ita ut caro humana Christi, divina etiā caro appelleretur. Deinde narrat admirationem discipulis tali spectaculo factam, & Angelorum testimonium de Christi auctoritate & maiestate.

Argum. Tab. LXVIII.

Humani generis creaturæ.] Spiritu sanctificationis à Christo immisso, novi homines, novæq. creaturæ ex ipsa fiunt; quos credentes, & obediētes sibi, tanto honore dignatur Deus.

Dedicatio.

Omni rei præcognitum, Animum liberalissimum, hominum deservit.] Ex plenitudine eius accipiunt homines spiritum illum sanctificationis & adoptionis filiorum, quo charissimi effecti, filij Dei nominantur, & sunt, 1. Ioan. 3.

Ode LXVIII. Argum.

Canit Ode admirandam illam donorum Spiritus sancti distributionem, à Christo ad Patris dexteram sedente in suos factam, quam antiqui omnes p̄i vicinque præcognitam ipsi etiam optaverit, & gratulati posteris præcinnarent futuram. Deinde indicat effectū Spiritus sancti in eos, quos penetra. Postremo hortatur omnes p̄ios ad huiusmodi dona expetenda, & contento pietatis studio à Christo impetranda. Nihil enim ille magis cupit, quam ut hic ignis, quem venit mittere in terram, accendat, Luc. 12.

Argum.

Argum. Tab. LXIX.

Christi virtutis personæ.] Cuius absentiæ nomen tantam vim habet, ut in signum veritatis illius sanitas reddatur is, quos secundum naturam sanari impossibile erat.

Dedicatio.

Christi in perpetuum salvari.] Cuius virtutem perpetuam esse testantur miracula, orbi à discipulis post eius in celos ascensionem facta. Namq. ille celestium status non mutatur, aut minuitur; unde in perpetuum servare potest accedentes ad Deum per ipsum, Hebr. 7.

Ode LXX. Argum.

Docet magnam atque admirandam hominum mutationem, eorum quos divinus spiritus imbuat; exemplo Petri, qui non ita pridem ad puellulæ vocem negaverat se nosse Iesum, metu correptus. Idemq. Christo dissuadere volebat mortem pro mundi salute subeundam: sed paulo post tempore in eam fortitudinem evasit, ut humana omnia, quæ vel timeri, vel appeti solent, superavit, & magna virtute miracula Christi nomine ediderit.

Argum. Tab. LXX.

Christiana simplicitatis virtutis.] Saulus exemplum sapientiz, prudentiz, contentionisq. humane audito Christi mandato superatus, ex lupo agnus redditus.

Dedicatio.

Christi vincti efficacissimum.] Qui molestiam suis exhibuit, ipse ita sibi exhiberi, gravemq. esse affirmat, ut vindicet etiam. Saule, Saule, inquit, quid me persequeris?

Ode LXXI. Argum.

Mutationem illam admirandam Pauli ex perfectione Ecclesie in propugnationem canit Ode, ostendens quid impellat error, & studium, & persuasio popularis atque magnatum. Rursus quid posuit Christus mutare & efficere, Spiritu sancto immisso in eos, qui sibi obediunt.

Argum. Tab. LXXI.

Humilitatem verus misericordiam.] Nihil hominum effugere poterit, quin reddat rationem eorum, quæ fecerit in corpore, siue bonum, siue malum: omnes enim manifestari oportet ante tribunal Christi, 1. Corinth. 5.

c 2

Ded-

Christo regi benignissimo, vltiori, iustissimo.] Qui reddet vnicuique iuxta opera sua. Lege secundum caput Epistolæ ad Romanos.

Ode LXXI. Argument.

Hominum res aliqua ex parte in hoc mundo turbatas certam diem habere ad examinandum, atq. pro iusti iudicij ratione vel præmio, vel supplicio compensandum Ode canit. Qua die nihil optatius piis, nihil impiis minus optatum esse potest; cum aliis virtutis & pietatis cultæ corona, aliis impietatis, & improbitatis exercitiæ pœna imponenda sit. Hortatur demum omnes, vt sibi consulant, & brevis vitæ rectæ exercitiæ spacio magnū æternorum laborum incommodum vitent, magnumque maximorum bonorum compendium faciant.

DIVI-

37

DIVINI DE HVMANA SALV-
TE CONSILII SECVLORVM SE-
RIE EXPLICANDI INDEX.

- P** R I M V S proponitur Moses antiquorum arcanorum explicandorum, & futura salutis significanda vates à Deo constitutus.
- 2 Hic mundi creationem, & hominum ruinam narrat.
 - 3 Initium seculorum omnium, quæ ad humanam salutis negotium referuntur, adnotatur ab eo tempore, quo Deus hominum ruinam misertus, salutem adferendam, dignitatemq. amplificandam in se recepit. Hac est fœderis promissio.
 - 4 Fœdus malitia hominum ferè interruptione cum Noë instantatur, sicut scriptum est: Ponam pactum meum tecum.
 - 5 Idem fœdus iam propius & clarius Abrahæ expositione primū vocatio promittitur. S. S. E. Et benedicam tibi, & magnificabo nomen tuum.
 - 6 Postea eidem Abrahæ fidei experimentis probatio confirmatur. S. S. E. Benedicentur in semine tuo omnes gentes terræ, Genes. 15.
 - 7 Deinde etiam Iacob dormienti scala per quietem visa admirandū arcanūq. modo significatur. S. S. E. Benedicentur in te, & in semine tuo cunctæ tribus terræ, Genes. 28.
 - 8 Iacob moribundus diuinū de humana salute consilium filiis arcano testamento obumbratum significat, & spem fidemq. suam hereditario præcepto posteris relinquit, Genes. 49.
 - 9 Salutis, & libertatis Israelitarum, quæ humana figura expressa fuerat, erat, dux & procurator natus Moses diuina providentia à periculo liberatur, Exodi primo.
 - 10 Moses fide antiquarum promissionum sultus, salutis specimen meditatur Aegypto occiso.
 - 11 Deus figuram humanæ salutis elere incipit & moliri in rubo ardenti Moysi ostensus.
 - 12 Liberati Israelitæ ex Aegypto humanam salutem figuram referunt, quæ iam populo comparato instrui inceperat, ex quo populo salutis Pontifex nasciturus erat.
 - 13 Mare rubrum absolutè salutis figuram obtrinit ex resurrectione mortuorum Iesu Christi.
 - 14 Lex in Sina data populi fœdus cum Deo conciliatum probat futura nouæ legis signum.

INDEX.

- 38 Manna in desertum missa admiranda caelestis providentia signum fuit erga eos, qui divinae salutis compotes evasissent.
 - 17 Ingressi in promissam terram Israelitae, requiem promissam spirituales certam pax fore significabant.
 - 18 Expugnatio hostilium virtutem victoriam sanctorum significabat de principibus, & potestatibus, & hostibus omnibus repugnandam divina virtute.
 - 19 Terra divisio caelestis patriae possessionem portendebat.
 - 20 Testamenti veteris exercitationes omnes & occupationes, venturum salutis auctorem significationem, expectandum praedicabant.
 - 21 Unum ex officiis eorum, qui salutem expectant, est poenitentiae studium legitimum.
 - 22 Omnia quae in libris sacrarum historiatarum continentur, ad illam veteris testamenti conditionem referuntur, cuius scriptores & prophetas appingere satis fuit. Fuere autem Samuel.
 - 23 Nathan.
 - 24 David.
 - Salomon.
 - 25 Isaias.
 - Jeremias.
 - Daniel.
 - Esdrae.
- Atque haec antiquorum librorum summa est.
Deinde Evangelij scriptores quatuor sunt, Matthaeus,
Marcus, Lucas, & Ioannes, a quibus negotium salutis
coepit, praedicatum, & expeditum hoc ordine narratur.
- 34 Praecursoris Christi nativitas annuntiatur Zachariae.
 - 35 Deinde nuntius caelestis ad Virginem mittitur, matrem futuram Servatoris.
 - 36 Virgo in utero gerens Christum, Elizabeth gratulabunda salutat.
 - 37 Praecursor nascitur.
 - 38 Christus nascitur matre virgine.
 - 39 Christus circumciditur.
 - 40 Rex Iudeorum pronuntiatus Christus adoratur a Magis.
 - 41 Ioseph a Deo monitus migrat in Aegyptum cum puero & matre.
 - 42 Christus puer, duodecim annos nat, divinae sapientiae argumenta exhibet.
 - 43 Ioannes annunciat Christi praesentiam, preparat animos ad salutis fidem & spem.

44 Chri-

INDEX.

39

- 44 Christus baptizatus a Ioanne declaratur Dei filius voce calurni audita.
- 45 Christus tentatur vinci Satanam, & specimen dat maxime victoriae futurae.
- 46 Initium signorum Iesu Christi in nuptiis.
- 47 Deinde incipit praedicare Evangelium Christi.
- 48 Duodecim a se electos Evangelij praedicatores delegat.
- 49 Testatur miraculo edito se discipulis suis prospicere, & omnibus qui se sequantur.
- 50 Lazari excitatione a mortuis testatur se vitae auctorem, atque adeo vitam esse ipsam.
- 51 Christus rex indicatur a Deo iuxta vaticinia.
- 52 Christus in cena seipsum exhibens in cibum spirituale sacramentum mortis suae instituit, in quo magnum consilium Dei eluxit, ante celarum hosti antiquo.
- 53 Christus se Patri offert victimam pro mundi delictis.
- 54 Christus orat, commendat se, obedientiamq; suam Patri.
- 55 Christus capitur.
- 56 Damnatur a suis.
- 57 Traditur Gentibus.
- 58 Deducitur ad Herodem.
- 59 Flagellatur.
- 60 Postulatur ad mortem a suis.
- 61 Traditur crucifigendus, innocens pronuntiatur.
- 62 Crucifigitur.
- 63 Depositor mortuus de cruce.
- 64 Sepelitur omnia haec secundum scripturas.
- 65 Resurgit secundum scripturas, victa morte, & inferni regno.
- 66 Conspicitur certissimis testibus.
- 67 Ascendit triumphator in caelum.
- 68 Mittit Spiritum sanctum, pignus regni a se obtenti, & sui acquisiti.
- 69 Testantur Apostoli Christi regnum & virtutem miraculis editis, & sapientissimis orationibus.
- 70 Deligitur ex hostibus Christiani nominis semissimum in tantum locupletissimum virtutis & veritatis Christi.
- 71 Finit mundi, & scripturarum omnium statuitur is adventus Christi induci.

FINIS.